

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซ ก่อนและหลังวิกฤตการณ์การเงินโลก

นภควัฒน์ วันชัย¹

วันที่รับบทความ: 16 พฤษภาคม 2566; วันที่แก้ไขล่าสุด: 13 สิงหาคม 2566; วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 16 สิงหาคม 2566

บทคัดย่อ

วิกฤตการณ์การเงินเมื่อปี ค.ศ. 2007-2008 ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซ ต่อความผันผวนทางการเงิน อัตราเงินเฟ้อ และการจัดการงบประมาณการคลัง บทความชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ก่อนและหลังที่มีการเปลี่ยนแปลงวิกฤตการณ์การเงินเพื่อทำความเข้าใจความแตกต่างดังกล่าว และได้ใช้กรอบแนวคิดเศรษฐศาสตร์เชิงโครงสร้างใหม่ (New Structural Economics) และทฤษฎีการพึ่งพา (Dependency Theory) เพื่อทำความเข้าใจโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซ ผลการศึกษาพบว่า ก่อนวิกฤตการณ์การเงินโลก โครงสร้างทางเศรษฐกิจรัฐบาลได้ใช้นโยบายประชานิยม ขาดความครอบคลุมทางการเงินจากระบบภาษี และในส่วนของหลังวิกฤตการณ์ได้มีการปรับปรุงงบประมาณการคลังจากข้อกำหนดแผนความช่วยเหลือจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ รายจ่ายของภาครัฐลดลงมีการจัดเก็บภาษีมากขึ้น สรุปได้ว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจถูกกำหนดจากปัจจัยภายนอก จากความซับซ้อนของระบบการเงินสมัยใหม่

คำสำคัญ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ, ระบบการเงิน, วิกฤตการณ์การเงินโลก

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี 12121
อีเมล: naphakhawatwanchai@gmail.com

The Economic Structure of Greece Before and After the Global Financial Crisis

Naphakhawat Wanchai²

Received: 16 May 2023; Revised: 13 August 2023; Accepted: 16 August 2023

Abstract

The 2007–2008 financial crisis (GFC) affected the economic structure of Greece, including financial volatility, inflation and fiscal budgeting. This article studied changes in the economic structure before and after the GFC to discern differences and how the new structural economics and dependency theory defined the economic structure of Greece. Results were that before the GFC, the government economic structure used populist policies with inefficient financial coverage from the taxation system. Post-GFC, the fiscal budget was revised by assistance provision planning from international financial institutions. Government expenditures decreased and more tax was collected. These findings suggest that the economic structure was determined by external factors based on the complex modern financial system.

Keywords Economic Structure, Financial System, Global Financial Crisis (GFC)

² Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, Rangsit Center, Pathum Thani 12121.
E-mail: naphakhawatwanchai@gmail.com

1. บทนำ

ภาพรวมของวิกฤตการณ์การเงินโลกในช่วงปีระหว่าง ค.ศ. 2007-2008 มีสาเหตุสำคัญประกอบหนึ่ง โดยเป็นผลมาจากความแตกต่างและความไม่สมดุลทางการเงินในระดับโลก ในอีกนัยหนึ่งเป็นผลมาจากการออมส่วนเกินของดุลการชำระเงิน (Balance of Payment: BOP) จากการเติบโตทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศเกิดใหม่ เช่น จีน อินเดีย และประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชีย โดยประเทศเหล่านี้เติบโตจากการส่งออกและการลงทุนจึงทำให้เกิดการเกินดุลชำระเงิน ด้วยเหตุนี้ความไม่สมดุลของดุลการชำระเงินระหว่างประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา นำไปสู่การลดลงของอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ดังนั้น เมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 โลกาภิวัตน์ด้านการเงินทำให้เกิดความไม่สมดุลและความเปราะบางทางการเงินระหว่างประเทศ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การไหลออกของเงินทุนที่ขาดดุลบัญชีเดินสะพัด (Liang, 2012) กล่าวได้ว่าวิกฤตการณ์การเงินโลกส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากศักยภาพทางเศรษฐกิจในแต่ละประเทศที่มีได้เท่าเทียมกัน จากความแตกต่างระหว่างประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา รวมไปถึงความสามารถต่อการชำระหนี้ต่างประเทศของประเทศกำลังพัฒนา ดังนั้น ความแตกต่างข้างต้นจึงเป็นส่วนหนึ่งของวิกฤตการณ์การเงินโลกที่ทั่วโลกได้รับผลกระทบจากการพึ่งพาทางการเงินจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศหรือการพึ่งพาจากภายนอก

ในรายละเอียด จุดเริ่มต้นของวิกฤตการณ์การเงินโลกในช่วงเวลาดังกล่าว นักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่มักคาดการณ์ถึงสาเหตุ มาจากความล้มเหลวของตลาดและกฎระเบียบที่มิได้มีการกำกับดูแล ไม่ว่าจะเป็นปัญหาจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาคจากสินเชื่อที่ปล่อยกู้ในช่วงเริ่มต้น อย่างไรก็ตาม จุดเริ่มต้นของวิกฤตการณ์มาจากสหรัฐอเมริกาที่มีการเกิดขึ้นของฟองสบู่ในสินทรัพย์ประเภทที่อยู่อาศัยหรืออสังหาริมทรัพย์ รวมไปถึงการขยายตัวของสินเชื่อจำนอง โดยสินเชื่อเหล่านี้กลับตกอยู่ในภาวะของผู้กู้ที่มีความน่าเชื่อถือต่ำ (Bad Credit) กล่าวคือ ผู้กู้ที่คาดว่าจะไม่สามารถชำระหนี้ได้และมีโอกาสที่จะผิดนัดชำระหนี้สูง ดังนั้น การผิดนัดชำระหนี้จึงส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงินของสถาบันการเงินที่มีความเสี่ยงสูงจากการจำนองของธนาคาร โดยกองทุนเฮดจ์ฟันด์ (Hedge Fund) ในสหรัฐฯ เป็นกองทุนแรกที่ได้รับผลกระทบจากฟองสบู่ที่อยู่อาศัยในสหรัฐฯ จนนำไปสู่การล้มละลาย จึงเกิดความกังวลต่อตลาดการเงิน เนื่องจากสถาบันการเงินในสหรัฐฯ และยุโรป มีการลงทุนในการจำนองที่อยู่อาศัยในสหรัฐฯ ในระดับสูง อย่างไรก็ตาม ต่อมาได้มีความพยายามชดเชยจากผลกระทบที่เกิดขึ้น แต่ถึงกระนั้นความพยายามสำหรับการชดเชยดังกล่าวกลับเพิ่มความรุนแรงของวิกฤตการณ์ ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2008 ธนาคารเพื่อการลงทุน (Bear Stearns)

ของสหรัฐฯ มีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากการสหรัฐฯ ผลสะท้อนจากความช่วยเหลือเหล่านี้ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของตลาดการเงินหลังจากนั้น Bear Stearns ได้ถูกทางการสหรัฐฯ กำหนดให้มีหน่วยงานการกำกับดูแลที่รัฐบาลสหรัฐฯ ให้การสนับสนุน 2 แห่ง ได้แก่ Federal National Mortgage Association (FNMA) และ Federal Home Loan Mortgage Corporation (FHLMC) รวมไปถึง American International Group (AIG) ได้รับความช่วยเหลือเช่นกัน ด้วยเหตุนี้สาเหตุของวิกฤตการณ์ จึงมาจากความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงและพองสพุงจากการจำนองที่อยู่อาศัยจนนำไปสู่วิกฤตการณ์ (Helleiner, 2011)

สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าจุดเริ่มต้นของวิกฤตการณ์ที่เริ่มต้นในสหรัฐฯ เป็นผลมาจากการกำกับดูแลที่ไม่เข้มงวดและไม่รัดกุมเพียงพอต่อระบบการเงินที่เชื่อมโยงกันบนเครือข่ายระหว่างประเทศและภายในประเทศ เนื่องจากสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงกับผู้กู้ที่มีโอกาสผิดนัดชำระหนี้สูงและการเกิดพองสพุงในที่อยู่อาศัยกลายเป็นสิ่งที่สถาบันการเงินต่างๆ มองไม่เห็นถึงปัญหาดังต้นจากการหวังผลกำไรของการจำนองเหล่านี้มากจนเกินไปหรือมองเพียงแต่ตัวเลขการเติบโต ดังที่ Strange (1998) สะท้อนว่า วิกฤตการณ์ในระดับใหญ่ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบใด หากวิกฤตการณ์เหล่านั้นมาจากวิกฤตเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจแบบตลาด โดยอยู่นอกเหนือการควบคุมจากหน่วยงานของภาครัฐ กล่าวคือ หน่วยงานเหล่านี้มิได้มีการควบคุมที่เข้มงวดอย่างเพียงพอ Strange จึงมองว่าการมอบหมายการกำกับดูแลให้กับภาคเอกชนจึงเป็นสิ่งที่มีความเสี่ยงอย่างมากต่อมาตรฐานในระดับโลกและกฎระเบียบที่มีความคลุมเครือที่ไม่มีความชัดเจน จึงกล่าวได้ว่า รากฐานของวิกฤตการณ์การเงินโลกเป็นผลมาจากการการกำกับดูแลและปล่อยปละละเลยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อระบบการเงิน

การมาถึงของวิกฤตการณ์การเงินโลกในยุโรป ก่อนปี ค.ศ. 2007-2008 สามารถเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของ เลเวอเรจ (Leverage)³ โดยระบบเศรษฐกิจในเขตยูโรโซน (Eurozone) วัดจากอัตราส่วนหนี้สินต่อ GDP (Debt-to-GDP ratio) หากเปรียบเทียบกับสหรัฐฯ โดยยูโรโซนอัตราส่วนหนี้สินต่อ GDP ถือว่าสูงกว่าสหรัฐฯ ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1999-2007 อยู่ที่ประมาณร้อยละ 100 ของ GDP ในยูโรโซน ขณะที่สหรัฐฯ อยู่ที่ประมาณร้อยละ 80 ของ GDP ในด้านของแต่ละภาคส่วนเศรษฐกิจ Leverage ของภาคเอกชนในยุโรปเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าสหรัฐฯ แต่สำหรับสหรัฐฯ ภาคครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นประมาณร้อยละ 40 ของ GDP โดยน้อยกว่าภาคครัวเรือนในยุโรป ส่วนของภาคการเงิน ในเขตยูโรโซน มีประมาณร้อยละ 70 ของ GDP ขณะเดียวกันสหรัฐฯ ประมาณร้อยละ 40 ของ GDP ด้วยเหตุนี้ความผันผวนในระบบการเงินระหว่างประเทศส่งผลต่อธนาคารของยุโรปอย่างมาก เนื่องจากภาคการเงินของยุโรป

³ เครื่องมือทางการเงินที่จะช่วยเพิ่มความสามารถในการลงทุนและผลตอบแทนที่มากขึ้น

มีความเปราะบางและมีความเสี่ยงต่อการขาดทุนจากสินทรัพย์ของสหรัฐฯ ที่ภาคการเงินของยุโรปได้เข้าไปลงทุน (Carmassi et al., 2009)

วิกฤตการณ์การเงินโลกที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว อาจสรุปได้ว่าเกิดมาจากการจำนองสินเชื่อที่อยู่อาศัยในสหรัฐฯ อีกทั้งยังได้ลุกลามมาถึงผลกระทบต่อประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป (EU) จากความไม่มั่นคงในตลาดการเงินระหว่างประเทศ กรณีกรีซเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์การเงินโลกและได้ลุกลามไปทั่วยุโรป

Ozturk and Sozdemir (2015) อธิบายผลกระทบจากวิกฤตการณ์การเงินโลกต่อกรีซ โดยแสดงให้เห็นว่าปัญหาที่กรีซมีมาแต่เดิมในอดีตและผลกระทบจากภายนอก เป็นองค์ประกอบของหลายสิ่งที่เกิดขึ้นต่อวิกฤตการณ์ภายในประเทศจนลุกลามไปทั่วสหภาพยุโรป ทั้งนี้กรีซมีปัญหาภายในประเทศจากความไม่มั่นคงของงบประมาณคลังมาอย่างยาว โดยมาจากภูมิหลังโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซ ประกอบไปด้วย หนี้สาธารณะระดับสูง งบประมาณขาดดุล ความสามารถในการแข่งขันต่ำ และโครงสร้างทางการเมืองไม่มั่นคง ดังนั้น โดยรายละเอียดจากสถานการณ์ของกรีซ ปัญหาดั้งเดิมจากวิกฤตการณ์ภายในประเทศ เดิมทีไม่ได้เป็นผลมาจากวิกฤตการณ์การเงินโลกโดยตรง ซึ่งวิกฤตการณ์การเงินโลกเป็นปัจจัยภายนอกที่มากระตุ้นภายหลังจนเกิดเป็นวิกฤตการณ์ยูโรโซนและวิกฤตการณ์กรีซ ด้วยเหตุนี้ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซที่ไม่มีความยั่งยืนเป็นทุนเดิม จึงได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์การเงินโลกอย่างไร้ก็ตาม สถานการณ์ของกรีซเป็นผลมาจากนโยบายทางเศรษฐกิจและนโยบายการเงินที่ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากก่อนเกิดวิกฤตการณ์ ความฟุ้งเฟ้อทางการเงินและการขาดดุลงบประมาณของรัฐบาล ระบบภาษีที่ไม่มีประสิทธิภาพ นอกเหนือจากนี้ยังเป็นผลมาจากการใช้นโยบายประชานิยมของพรรคการเมืองสำหรับการหาเสียงเลือกตั้ง (จะกล่าวเพิ่มเติมในส่วนของการทบทวนวรรณกรรมสำหรับประเด็น “ประชานิยม” ของกรีซ) จึงส่งผลกระทบต่อความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ ความน่าเชื่อถือของสถาบันทางการเงิน นโยบายการเงินไม่มีประสิทธิภาพ สิ่งเหล่านี้มีผลต่ออำนาจการแข่งขันภายในประเทศที่มีได้มีแรงจูงใจที่เพียงพอ จากสิ่งที่ได้กล่าวมา จึงเป็นคำอธิบายสำหรับสถานการณ์วิกฤตการณ์ของกรีซเบื้องต้น ในอีกด้านหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบรายได้งบประมาณของกรีซและเฉลี่ยรวมของสหภาพยุโรปจากค่าเฉลี่ยระหว่างปี ค.ศ. 2006-2011 โดยรายได้ของรัฐบาล Total General Government Revenue (% ของ GDP) กรีซอยู่ที่ร้อยละ 40.3 ขณะที่สหภาพยุโรปร้อยละ 44.5 รายจ่ายของรัฐบาล Total General Government Expenditure (% ของ GDP) กรีซอยู่ที่ร้อยละ 50.1 ขณะที่สหภาพยุโรปร้อยละ 48.3 สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่ากรีซประสบปัญหาทางการคลังจากการหารายได้รวมเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายของภาครัฐแล้วจึงถือว่าสูงมาก เหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่รายได้รวมมีน้อย คือ การลดลงของรายได้จากภาษีที่ตกต่ำ เป็นผลมาจากการหลีกเลี่ยงภาษี

ภายในประเทศ และประเด็นที่สำคัญ คือ หนี้ส่วนใหญ่ของกรีซเป็นหนี้จากต่างประเทศที่มีจำนวนมาก กรีซได้กู้หนี้ต่างประเทศในอัตราร้อยละ 4.1 ของ GDP ในทุกปีของทศวรรษ ค.ศ. 1990 และเพิ่มขึ้นในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2000-2009 หนี้ต่างประเทศสุทธิ (Net External Debt) ของกรีซอยู่ที่ร้อยละ 10.2 ต่อ GDP ขณะที่ดุลบัญชีเดินสะพัด (Current Account Balance) ติดลบร้อยละ -11.4 ต่อ GDP ในช่วงระหว่างปีเดียวกัน

ด้วยเหตุนี้ หนี้ต่างประเทศของกรีซที่กู้มา โดยส่วนใหญ่ไม่ได้นำไปเพิ่มกำลังการผลิต หรือการลงทุนภายในประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ แต่กลับไปใช้กับการบริโภคภายในประเทศแทน ไม่ว่าจะเป็นสวัสดิการทางสังคม ประกันสังคม หรือบำเหน็จและบำนาญ ดังนั้น จากปัญหาภายในโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซที่ได้กล่าวมา สะท้อนให้เห็นว่าวิกฤตการณ์การเงินโลกทำให้ปัญหาที่อยู่ในกรีซที่อยู่ได้พรม ส่งผลต่อประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปจนเกิดเป็นวิกฤตการณ์ยูโรโซน นอกเหนือจากเรื่องนโยบายเศรษฐกิจที่ผิดพลาด ประเด็นที่ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือในระยะยาว คือ การแปลงข้อมูลหรือการตกแต่งบัญชีเพื่อที่จะสามารถเข้าสู่เกณฑ์การขอการเข้าร่วมยูโรโซนจากการใช้สกุลเงินยูโร (Abboushi, 2010) รวมไปถึงปัญหาทางการเมืองที่ภายในกรีซมีการติดสินบน การทุจริตในระบบราชการโดยพฤติกรรมของระบบราชการที่อยู่เบื้องหลังการขาดดุลงบประมาณในปริมาณสูงหรือการใช้แนวทางปฏิบัตินโยบายประชานิยม จึงมีผลต่อการขาดการใช้จ่ายทางด้านการลงทุนภายในประเทศ และความไม่สมดุลของบัญชีเดินสะพัด (Williams, 2010)

ดังนั้น วิกฤตการณ์การเงินโลก จึงเปรียบเสมือนการกระตุ้นสถานการณ์ในกรีซออกมาจนนำไปสู่วิกฤตการณ์ยูโรโซน หรืออีกนัยหนึ่งปัจจัยภายนอกซึ่งมาจากสหรัฐฯ ส่งผลกระทบต่อปัญหาทางเศรษฐกิจภายในประเทศ เนื่องจากปัญหาภายในกรีซมีปัญหามาจากโครงสร้างทางการเมืองและเศรษฐกิจที่มีปัญหาจากการขาดงบประมาณการคลังในระดับสูง อีกทั้งยังมีการกู้เงินตราจากต่างประเทศ และการกู้เหล่านั้นมิได้นำไปสู่การลงทุนเพื่อเพิ่มผลผลิตภายในประเทศ ด้วยเหตุนี้ วิกฤตการณ์การเงินโลกจึงมีผลในแง่ระบบการเงินระหว่างประเทศที่กรีซเข้าไปเกี่ยวข้องและเมื่อนำมาผนวกเข้ากับปัญหาภายในกรีซที่ผู้เขียนได้กล่าวมาเบื้องต้น จึงส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของสถาบันทางการเมืองและสถาบันทางการเงิน และการเพิ่มขึ้นของหนี้สาธารณะที่เพิ่มสูงขึ้นจากการกู้ยืมต่างประเทศ เศรษฐกิจของกรีซจึงประสบปัญหาการขาดดุลงบประมาณที่สูงอย่างมากภายหลังวิกฤตการณ์

โดยหากกล่าวถึงสาระสำคัญสำหรับการทำความเข้าใจสาเหตุของปัญหาภายในโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซรวมไปถึงการเปรียบเทียบกับความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปภายหลังเผชิญกับวิกฤตการณ์การเงินโลกที่มีผลกระทบต่อ

ระบบเศรษฐกิจของกรีซ ในงานศึกษาของ Costas Lapavistas (2019) ได้สรุปองค์ประกอบสำคัญสำหรับปัญหาภายในของกรีซ ดังนี้

(1) การสูญเสียความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม: วิกฤตการณ์การเงินโลกส่งผลทำให้กรีซสูญเสียความสามารถทางการแข่งขันจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจและโครงสร้างทางการเมืองที่ไม่มีหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) จึงทำให้ไม่สามารถเพิ่มการลงทุนภายในประเทศต่อภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาเทคโนโลยี รวมไปถึงความเปราะบางของสถาบันการเงินจากการปล่อยสินเชื่อสำหรับการบริโภค อีกทั้งยังมีปัญหาต่อการจัดการเก็บภาษี ด้วยเหตุนี้การเก็บภาษีและความเปราะบางของสถาบันการเงินทำให้การลงทุนหรือการส่งเสริมในภาคส่วนต่างๆ ไม่ก่อให้เกิดผลผลิตภาพที่ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าปัญหาการจัดการเก็บภาษีและความเปราะบางของสถาบันการเงินมีผลต่อความสามารถในการแข่งขัน การเผชิญจากผลกระทบวิกฤตการณ์การเงินโลก จึงส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนจากต่างประเทศที่มีต่อกรีซ

(2) การสะสมหนี้สาธารณะที่เพิ่มสูงขึ้นในภาคเอกชนและภาครัฐ: การจัดระบบสวัสดิการจากภาครัฐ ระบบภาษีของประเทศที่ตกต่ำเนื่องจากการหลีกเลี่ยงภาษีของภาคเอกชนรายได้ของรัฐจึงหดตัว ดังนั้น ระบบการจัดเก็บภาษีที่ไม่มีประสิทธิภาพผนวกกับการหลีกเลี่ยงภาษีดังกล่าว และการปกป้องทางการค้า (Trade Protection) ของกรีซที่มีต่อการแข่งขันภายในและภายนอกประเทศ โดยกีดกันคู่แข่งรายอื่นๆ และปกป้องกลุ่มธุรกิจที่มีผลประโยชน์กับรัฐบาล จึงมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันระหว่างสมาชิกสหภาพยุโรปที่มีผลต่อกรีซ ดังนั้น ความสามารถในการแข่งขันที่ตกต่ำและซ้ำเติมกับวิกฤตการณ์การเงินโลก การสะสมหนี้ต่างประเทศที่เพิ่มสูงขึ้น จึงส่งผลต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ หากดูตัวเลขหนี้โดยรวมภายในประเทศในปี ค.ศ. 1997 (จากภาคเอกชนและภาครัฐทั้งนอกระบบและในระบบ) เพิ่มขึ้นจากประมาณร้อยละ 150 ต่อ GDP เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 300 ต่อ GDP ในปี ค.ศ. 2009 โดยสาเหตุสำคัญ คือ ในต้นทศวรรษ 2000 ภาคเอกชน โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ได้ปล่อยกู้สินเชื่อให้กับภาคครัวเรือนสำหรับการบริโภคภายในประเทศและธนาคารพาณิชย์ก็กู้จากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ สิ่งเหล่านี้จึงทำให้เกิดหนี้สาธารณะในระดับสูง ยังมีนับรวมหนี้นอกระบบ สำหรับภาครัฐ การเพิ่มขึ้นของหนี้สาธารณะ เมื่อทศวรรษ 1980 มีผลจากการขยายตัวของการจัดสวัสดิการ โดยมีการจัดสวัสดิการในกรีซให้เป็นไปตามมาตรฐานของยุโรปตะวันตก แต่มาตรการจัดเก็บภาษีมิได้มีประสิทธิภาพเพียงพอจากการหลีกเลี่ยงภาษีของภาคเอกชน ดังนั้น ลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เปราะบางจึงเป็นเหตุขององค์ประกอบหนึ่งของวิกฤตการณ์เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นภายในประเทศของผลกระทบจากภายนอก

อย่างไรก็ตาม ในอีกด้านหนึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่าสถานการณ์ของกรีซเป็นผลมาจากรากฐานภายในประเทศที่มีผลต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจและผลจากโครงสร้างทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจการลงทุนที่มีต่อความสามารถทางการแข่งขัน ดังนั้น ปัจจัยภายนอกอย่างวิกฤตการณ์การเงินโลกที่เกิดขึ้นจึงเป็นผลสะท้อนจากปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซที่แสดงให้เห็นว่ากรีซ เป็นตัวอย่างหนึ่งของการตัดสินใจเชิงนโยบายที่มีได้คำนึงถึงโครงสร้างทางเศรษฐกิจภายในประเทศของตน

ประเด็นเพิ่มเติมของปัญหาภายในกรีซ Daphne Halikiopoulou (2012) สรุปบทวิจารณ์หนังสือ Understanding The Crisis in Greece: From Boom to Bust เขียนโดย Michael Mitsopoulos & Theodore Pelagidis โดยสรุปว่าจากปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมือง การคอร์รัปชันของนักการเมือง การผูกขาดภายในประเทศของกลุ่มธุรกิจ และการขาดความรับผิดชอบต่อนโยบายวิกฤตการณ์การเงินที่เกิดขึ้น และการเพิ่มขึ้นของหนี้สาธารณะ อย่างไรก็ตาม ปัญหาอีกประการหนึ่งมาจากอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่เพิ่มสูงขึ้น โดยมูลค่าการเติบโตมิได้สะท้อนมูลค่าการผลิตอย่างแท้จริงในปลายทศวรรษ 1990 และต้นทศวรรษ 2000 อย่างไรก็ตาม หากนำ GDP ของกรีซและสหภาพยุโรป (ต่อประเทศสมาชิก) เปรียบเทียบกับสัดส่วนกันแล้ว ภาคเศรษฐกิจจริง (Real Sector) เติบโตเพียงแค่อ้อยละ 2 ของ GDP เท่านั้น รวมไปถึงภายหลังการเกิดวิกฤตการณ์ทำให้มีความจำเป็นสำหรับการฟื้นฟูประเทศ การลดรายจ่ายของภาครัฐจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น เช่น งบประมาณการศึกษา และงบประมาณสาธารณสุข เป็นต้น

วิกฤตการณ์การเงินโลกที่ส่งผลจนเกิดเป็นวิกฤตการณ์ภายในกรีซ เกิดอัตราการว่างงานในระดับสูง รายได้เฉลี่ยต่อหัวลดลง เป็นเหตุให้เกิดความวุ่นวายทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างมากจนก่อให้เกิดการประท้วงและการนัดหยุดงาน สำหรับมาตรการของรัฐบาลเพื่อปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการใช้มาตรการรัดเข็มขัดทางการคลังสะท้อนผ่านเงื่อนไขจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศเพื่อเพิ่มสภาพคล่องภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม มาตรการข้างต้น มิได้สามารถชดเชยวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นได้

รายละเอียดเพิ่มเติมสำหรับภูมิหลังของปัญหาพื้นฐานต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซ Antonopoulou and Papadimitriou (2012) ให้ความเห็นว่า เริ่มต้นในช่วงกลางทศวรรษที่ 1990 ถึงกลางทศวรรษที่ 2000 เศรษฐกิจกรีซมีอัตราการเจริญเติบโตเร็วกว่าประเทศอื่นๆ ในเขตยูโรโซน รัฐบาลใช้ประโยชน์จากการเจริญเติบโตเหล่านี้นำมาค้าประกันเพื่อกู้ยืมเงินตราจากต่างประเทศในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ จึงทำให้รัฐบาลขาดดุลงบประมาณเกินร้อยละ 3 ของ GDP แต่ก็ได้มีการตัดเดือนจากประเทศขนาดเศรษฐกิจใหญ่ เช่น เยอรมนี ถึงการปล่อยเงินกู้ให้กับรัฐบาลกรีซโดยที่มิได้มีการตรวจสอบอย่างจริงจังต่อศักยภาพทาง

เศรษฐกิจของกรีซ ต่อมาเมื่อเผชิญกับวิกฤตการณ์การเงินโลกช่วง ค.ศ. 2007-2008 จากวิกฤตการณ์สินเชื่อซับไพรม์ (Subprime Crisis) ข้ำเติมต่อปัญหาโครงสร้างเศรษฐกิจของกรีซ ต่อการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดเพิ่มขึ้นในปี ค.ศ. 2008 ดังนั้น ธนาคารกลางของสหรัฐฯ (FED) จึงมีความพยายามเพิ่มการปล่อยสินเชื่อแก่สถาบันการเงินในยุโรป โดยเฉพาะในกรีซ เพื่อปรับสภาพคล่องในตลาดและลดอัตราดอกเบี้ย แต่ถึงกระนั้นก็ไม่สามารถแก้ไขความเชื่อมั่นของนักลงทุนได้จากสถานการณ์ของกรีซ เนื่องจากเป็นเพียงการแก้ไขปัญหาระยะสั้น รวมไปถึงประเด็นในกรณีของการตรวจสอบภายในสหภาพยุโรปที่เยอรมนีมีได้ตั้งเตือนต่อกรีซ ซึ่งการกล่าวโทษกรีซแต่เพียงประเทศเดียวอาจไม่เป็นธรรม จากบรรดาประเทศสมาชิกอื่นๆ ในสหภาพยุโรป เนื่องจากปัญหาดังกล่าวมาจากงบประมาณของประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป ที่มีต่อสหภาพทางการเงินยุโรป (EMU) กล่าวคือ งบประมาณของสหภาพยุโรปที่แต่ละประเทศสมาชิกต้องให้ EMU นั้นน้อยกว่าร้อยละ 1 ของ GDP ถึงแม้การใช้สกุลเงินร่วมจะมีประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิกและภูมิหลังทางการเมืองที่แตกต่างกันเพื่อคลายความขัดแย้ง แต่ถึงกระนั้น กลับมิได้ให้ความสำคัญกับงบประมาณกลางของสหภาพยุโรปอย่างเพียงพอ อีกทั้งการตรวจสอบกรีซซึ่งเป็นผู้กู้ แต่ EMU กลับมิได้มีความรอบคอบ รวมไปถึงการละเลยปัญหาภายในของประเทศสมาชิกที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในทัศนะของผู้เขียน การเข้าร่วมยูโรโซนของกรีซ เป็นความผิดพลาดของสหภาพยุโรปที่ไม่ได้มีการตรวจสอบอย่างจริงจัง จึงส่งผลต่อวิกฤตการณ์ยูโรโซนตามมาในช่วงเวลาเหล่านั้น

นอกเหนือจากวิกฤตการณ์การเงินโลกที่ส่งผลกระทบต่อยุโรปและกรีซ ยังส่งผลกระทบต่อความเปราะบางของสกุลเงิน “ยูโร” จนไปถึงความท้าทายจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลก และความไม่แน่นอนของโลกาภิวัตน์ทางการเงิน จึงทำให้ “โครงสร้างทางเศรษฐกิจ” เปลี่ยนแปลงไป โดยรับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อปัจจัยภายใน เนื่องจากกรีซเผชิญกับภาวะที่มีสามารถควบคุมได้ จากความผันผวนของระบบการเงินระหว่างประเทศ ดังนั้น สถานการณ์ของกรีซที่เกิดขึ้น จึงมีใช้ภาพสะท้อนถึงความเปราะบางทางเศรษฐกิจของประเทศเดียว แต่ยังมาจากความแตกต่างทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความแตกต่างระหว่างประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปด้วยกัน

อย่างไรก็ตาม การเข้าร่วมการเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปของกรีซนำมาซึ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่สามารถปฏิเสธได้ งานศึกษาของ Gibson et al. (2012, p. 498-516) ได้อธิบายถึงเหตุผลการเข้าร่วม EMU ของกรีซ โดยเฉพาะผลประโยชน์จากการสกุลเงินยูโร สามารถสรุปได้ดังนี้ (1) ปัญหาของกรีซจากอัตราเงินเฟ้อและความผันแปรของค่าเงินทำให้เพิ่มต้นทุนในการคำนวณราคาสินค้า บริการ และสินทรัพย์ มีผลต่อความไม่แน่นอนและนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ แต่หากได้

เข้าร่วมการเป็นสมาชิกเขตยูโรโซน ย่อมเป็นผลดีกับกรีซ เนื่องจากการใช้สกุลเงินยูโรมีนโยบายการเงินจากธนาคารกลางยุโรป (European Central Bank: ECB) ที่สำคัญ โดยนโยบายดังกล่าว คือ ลดความไม่แน่นอนจากการอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นของประเทศสมาชิกโดยรวม สิ่งเหล่านี้จึงเป็นผลประโยชน์กับกรีซโดยตรง (2) EMU มีความพยายามควบคุมอัตราเงินเฟ้อไม่ให้เป็นจากการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อและการมีอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำเพื่อให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสม โดยสามารถกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในประเทศได้จากการปล่อยสินเชื่อไม่ว่าจะเป็นการลงทุนของภาคเอกชน จึงมีผลต่ออัตราการเติบโตจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น ซึ่งกรีซสามารถลดต้นทุนจากภาระเหล่านี้ได้จากการกู้ยืมและความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป (3) เงินยูโรสามารถจัดปัญหาจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศได้ จากแรงกดดันทางเศรษฐกิจและการเงินระหว่างประเทศ และ (4) ความคล่องต่อการจัดสรรทรัพยากรภายในประเทศและการจัดงบประมาณทางการคลัง เนื่องจาก EMU เพิ่มความแน่นอนให้กับระบบการเงินภายในประเทศ กรีซจากค่าเงินของยูโร ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การเข้าร่วมยูโรโซนของกรีซจึงผลเชิงบวกต่อเศรษฐกิจ แต่ถึงกระนั้นในระยะยาวจะเป็นผลเชิงลบต่อกรีซและสหภาพยุโรป จากปัญหาที่ผู้เขียนจะกล่าวถึงต่อไป

สำหรับนโยบายการคลัง ความสามารถทางการแข่งขัน กับอัตราเงินเฟ้อของกรีซ Gibson et al. (2012) ให้ความเห็นว่า มีลักษณะของการขาดดุลงบประมาณ กล่าวคือ การใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว (Expansionary Fiscal Policy) จากการเพิ่มรายจ่ายของภาครัฐ หากดูตัวเลขในปี ค.ศ. 2009 มีรายจ่ายมากกว่าร้อยละ 50 ของ GDP เมื่อเทียบกับปี ค.ศ. 2001 รายจ่ายของภาครัฐร้อยละ 45 ของ GDP ถึงแม้ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2001-2009 อัตราเงินเฟ้อจะต่ำมากเมื่อเทียบกับช่วงเวลาในอดีต แต่อัตราเงินเฟ้อค่อนข้างสูงกว่ามาตรฐานเขตยูโรโซน นอกจากนี้ ความสามารถในการแข่งขันของกรีซลดลงเนื่องจากการเพิ่มราคาของสินค้าและค่าจ้าง

เมื่อเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจในกรีซจากวิกฤตการณ์การเงินโลก ผลกระทบต่อปัจจัยทางการเมืองย่อมโดนผลกระทบเช่นกัน กล่าวคือ ภายหลังเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจภาพรวมต่อบรรยากาศทางการเมืองเต็มไปด้วยความไม่พอใจจากความล้มเหลวจากระบบเศรษฐกิจของประเทศ หากดูพรรคการเมือง 3 พรรค ได้แก่ พรรค Syriza กลุ่มซ้ายสุดโต่ง พรรค New Democracy และ พรรค Anel โดยแตกต่างจากพรรค New Democracy พรรคเหล่านี้เป็นพื้นฐานทางการเมืองภายในประเทศ อย่างไรก็ตามในปี ค.ศ. 2015 มีข้อถกเถียงร่วมกันระหว่าง 3 พรรคว่ากรีซจะยอมรับข้อกำหนดและเงื่อนไขความช่วยเหลือทางการเงินระหว่างประเทศหรือไม่ อย่างไรก็ตาม พรรคการเมืองทั้งหมดข้างต้น ต่อด้านเงื่อนไขจากความช่วยเหลือ โดยใช้วาทกรรม

“เอกราช ศักดิ์ศรี และอำนาจอธิปไตย” จึงเห็นได้ว่าแนวทางการเมืองแบบซ้ายและขวาของกรีซ มีการเปลี่ยนแปลงจากผลกระทบโลกาภิวัตน์ แต่ถึงกระนั้นก็ไม่สามารถควบคุมความผันผวนทางการเงินได้ จึงมี “ความจำเป็น” ที่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรระหว่างประเทศ ดังนั้น จากความวุ่นวายของวิกฤตการณ์ยูโรโซนในปลายปี ค.ศ. 2009 มาตรการรัดเข็มขัดของกรีซ ส่งผลให้มีการเพิ่มภาษีรายได้และทรัพย์สิน ภาษีขายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 19 เป็นร้อยละ 23 ผู้มีทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย และบ้าน ได้รับผลกระทบจากการขึ้นภาษีทรัพย์สิน ประชากรส่วนใหญ่ต้องสูญเสียบ้านจากการถูกยึดและจำนอง เงินเดือนของภาครัฐและเงินบำนาญลดลงอย่างมาก ในบางกรณีมากถึงร้อยละ 50 ของงบประมาณทั้งหมด การว่างงาน ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 9.6 ในปี ค.ศ. 2009 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 17.9 ในปี ค.ศ. 2011 และร้อยละ 27.5 ในปี ค.ศ. 2013 ตามลำดับ จากความผันผวนของระบบเศรษฐกิจ รัฐบาลถูกตั้งคำถามถึงความชอบธรรมทางการเมืองอย่างมากต่อการบริหารประเทศ (Vasilopoulou & Halikiopoulou, 2015)

ด้วยเหตุนี้ โครงสร้างทางการเมืองจึงเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ต่อความสามารถของรัฐบาลสำหรับการจัดการปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ในบทความชิ้นนี้อาจมีได้กล่าวถึงรายละเอียดทางการเมืองอย่างเจาะจง เนื่องจากขอบเขตของการศึกษาชิ้นนี้ คือ วิกฤตการณ์การเงินโลกส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซอย่างไร โดยถือวิกฤตการณ์การเงินโลกเป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายใน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการศึกษาเพื่อทบทวนความเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

2. กรอบแนวคิดและการทบทวนวรรณกรรม

การทำความเข้าใจโครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อน และงานศึกษาในช่วงวิกฤตการณ์การเงินโลกมีมุมมองที่แตกต่างกันออกไปตามทัศนะของสำนักแนวคิดหรือกรอบทฤษฎีที่นำมาใช้ อย่างไรก็ตาม เพื่อทำความเข้าใจโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซในทัศนะของผู้เขียน จึงขอเสนอกรอบการศึกษาสำหรับการทำความเข้าใจจากผลกระทบ ดังนี้

งานศึกษาของ Lin (2021) นำเสนอ เศรษฐศาสตร์โครงสร้างใหม่ (New Structural Economics: NSE) โดยเป็นกรอบแนวคิดสำหรับทางเลือกใหม่ของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การพัฒนา (Development Economics) ในการทบทวนการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศต่างๆ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา โดยได้รับแนวทางของทฤษฎีโครงสร้างนิยม (Structuralism) และลัทธิเสรีนิยมใหม่ (Neoliberalism) โดยทั้งสองแนวคิดข้างต้น เป็นกรอบแนวคิดสำหรับ

การทำความเข้าใจการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อีกทั้ง NSE ใช้วิธีการนีโอคลาสสิก (Neoclassical Theory) เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจ ปัจจัยที่กำหนดโครงสร้างทางเศรษฐกิจและพัฒนากิจทางเศรษฐกิจในแต่ละประเทศ Lin กล่าวว่า โครงสร้างทางเศรษฐกิจภายในประเทศขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอก นอกเหนือจากนี้ ใจความสำคัญของการบรรลุความสำเร็จสำหรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจในทัศนะของ Lin คือ การที่ภาครัฐมีบทบาทในการสนับสนุนหรือเอื้ออำนวยผู้ประกอบการภายในประเทศผ่านภาวะปัญหาคอขวดของโครงสร้างพื้นฐานเชิงอ่อน⁴ และเชิงแข็ง⁵ ดังนั้น การจัดปัญหาคอขวดทางโครงสร้าง จะทำให้อุตสาหกรรมมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจากการแข่งขันภายในประเทศและต่างประเทศ จึงกล่าวได้ว่า NSE เป็นกรอบแนวคิดใหม่ในสาขาเศรษฐศาสตร์การพัฒนา โดยเน้นย้ำถึงบทบาทของภาครัฐในการตอบสนองต่อโครงสร้างและสถาบันทางเศรษฐกิจ รวมไปถึง ศึกษาว่าแต่ละประเทศมีการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีความแตกต่างกันอย่างไร กรณีของกรีซจะเห็นได้ชัดเจนว่าบทบาทของรัฐมีการตอบสนองต่อวิกฤตการณ์

ด้วยเหตุนี้ กรอบแนวคิด NSE จึงมีความเหมาะสมต่อการวิเคราะห์ของบทความชิ้นนี้ เนื่องจากการตอบสนองของบทบาทในภาครัฐภายหลังวิกฤตการณ์ มีการตอบสนองต่อนโยบายการคลังสำหรับแนวทางการฟื้นฟูและการพัฒนาประเทศตามเงื่อนไขจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ จากการเข้าสู่แผนการฟื้นฟู เช่น ภายหลังวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในกรีซ สถานการณ์ดังกล่าวบีบบังคับให้กรีซมีความจำเป็นต้องเข้าแผนการฟื้นฟู จากคำแนะนำของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) และคณะกรรมการยุโรป (European Commission) ไม่ว่าจะเป็น การเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่ม การเพิ่มภาษีในบุหรี่ สุรา และน้ำมัน การเพิ่มภาษีอสังหาริมทรัพย์ การเพิ่มภาษีสินค้าฟุ่มเฟือย การปรับงบประมาณ การคลังจากการลดรายจ่ายในภาครัฐ เช่น การลดเงินเดือน ทั้งนี้ กรีซให้คำมั่นสัญญาว่าจะลดการขาดดุลงบประมาณเหลือร้อยละ 8.1 ของ GDP ในปี ค.ศ. 2010 และร้อยละ 3 ของ GDP ในปี ค.ศ. 2014 รวมไปถึงการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (Koutsoukis & Roukanas, 2011) ดังนั้น แนวทางการปฏิรูปของมาตรการหรือเงื่อนไขแผนการฟื้นฟู จากจุดยืนเหล่านี้ ในทัศนะของผู้เขียน คือ ปัจจัยภายนอกของวิกฤตการณ์การเงินโลก โดยทำให้กรีซประสบกับ

⁴ ปัญหาคอขวดของโครงสร้างพื้นฐานเชิงอ่อน (Soft Infrastructure) อาจมาจากกฎระเบียบที่ไม่มีประสิทธิภาพ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่จำกัด ทักษะแรงงานไม่เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การขาดความโปร่งใสของรัฐบาลจากหลักธรรมาภิบาล

⁵ ปัญหาคอขวดของโครงสร้างพื้นฐานเชิงแข็ง (Hard Infrastructure) ไม่ว่าจะเป็นจากการที่โครงสร้างพื้นฐานที่คอยสนับสนุนระบบเศรษฐกิจ เช่น ถนน น้ำ ไฟฟ้า ไม่เพียงพอต่อการพัฒนา การไม่ลงทุนในการบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐาน

สถานการณ์ภายในประเทศที่มีความรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนี้สาธารณะในภาครัฐที่มีในระดับสูง ด้วยเหตุนี้ บทบาทของภาครัฐจึงมีความสำคัญต่อการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการสนับสนุนต่อการพัฒนาประเทศ

ลักษณะของแนวคิดพื้นฐานของ NSE มีสามประการ ดังนี้ (1) โครงสร้างทางเศรษฐกิจในแต่ละประเทศมีปริมาณทรัพยากรการผลิตที่แต่ละประเทศมี (Factor Endowments) โดยมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น ปัจจัยด้านทรัพยากรภายในประเทศจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้โครงสร้างของอุตสาหกรรมในแต่ละประเทศ หรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศที่เป็นตัวกำหนดอุตสาหกรรมสำหรับการพัฒนา และจะมีความแตกต่างกันในระดับการพัฒนาออกไป (2) การพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาจะมีความต่อเนื่องนับตั้งแต่ภาคเกษตรกรรมไปจนถึงภาคอุตสาหกรรมในแต่ละช่วงของการยกระดับการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตาม สิ่งเหล่านี้มิได้บ่งบอกถึงการแบ่งแยกระหว่างความยากจนหรือความร่ำรวย แต่เป็นเป้าหมายของการยกระดับอุตสาหกรรมและการวางโครงสร้างพื้นฐานในประเทศกำลังพัฒนา ดังนั้น ประเทศกำลังพัฒนาไม่ควรตั้งเป้าหมายของการพัฒนาเหมือนประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่ควรใช้ความเชี่ยวชาญหรือทรัพยากรที่ตนเองมีนำมาพัฒนาประเทศ และ (3) ขั้นตอนของการพัฒนา ระบบเศรษฐกิจแบบตลาด ถือเป็นกลไกพื้นฐานสำหรับการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ (ภาครัฐจะมีบทบาทเพียงแค่การส่งเสริมและสนับสนุน แต่ภายหลังสถานการณ์ภายในกรีซบ่งชี้ว่า ภาครัฐมีบทบาทสำคัญสำหรับการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและตามบริบทของกรีซ) นอกจากนี้ ความแตกต่างระหว่างเศรษฐศาสตร์โครงสร้างใหม่ (NSE) และเศรษฐศาสตร์โครงสร้างแบบเก่า (Old Structural Economics: OSE) โดยมีความแตกต่าง เช่น ลักษณะแบบ OSE เป็นการสนับสนุนนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่มีความขัดแย้งกับความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ กล่าวคือ ไม่ได้ให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างความเชี่ยวชาญหรือทรัพยากรที่มีอยู่ รัฐบาลภายในประเทศกำลังพัฒนามุ่งเน้นการใช้ทุนเข้มข้น (Capital Intensive) ในการพัฒนาอุตสาหกรรม รวมไปถึงการแทรกแซงของภาครัฐและการบิดเบือนราคาในตลาด แต่สำหรับ NSE เน้นบทบาทของตลาดเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและการจัดทรัพยากร รวมไปถึงบทบาทของภาครัฐ มีความจำเป็นต้องสนับสนุนบรรดาบริษัทต่างๆ เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมภายในประเทศ และประเด็นสำคัญของ NSE คือ ความล้มเหลวในการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้เงินทุนระดับสูงในประเทศกำลังพัฒนา มักถูกกำหนดจากปัจจัยภายนอกจากทุนทรัพย์ (Lin, 2011) นอกเหนือจากนี้ Lin เสนอว่า กรอบแนวคิดข้างต้น จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อโครงสร้าง ขั้นตอนการพัฒนาในแต่ละระดับ รวมไปถึง อุตสาหกรรมของแต่ละประเทศ และบริบททางสังคม อีกทั้งยังต้องวิเคราะห์บทบาทของภาครัฐและตลาดต่อการพัฒนา จึงกล่าวได้ว่า NSE เน้นถึง

ความจำเป็นสำหรับการทำความเข้าใจความแตกต่างของโครงสร้างในแต่ละระดับ รวมไปถึงการทำความเข้าใจข้อจำกัดและแรงจูงใจของภาคเอกชนในกระบวนการที่มีผลต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

นอกเหนือจากกรอบแนวคิดของ NSE สำหรับประกอบการทำความเข้าใจในบทความชิ้นนี้ ผู้เขียนได้นำอีกหนึ่งทฤษฎีเพื่อมาสนับสนุนประกอบการวิเคราะห์เพิ่มเติม คือ ทฤษฎีการพึ่งพา (Dependency Theory) จากการนำเสนอของ Hackett (2014, p. 121-135) โดยการอาศัยทฤษฎีการพึ่งพาของมาร์ซิสต์ การใช้ทฤษฎีดังกล่าวเป็นวิธีทางเลือกสำหรับการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระดับโลก ข้อเสนอของ Hackett จากการใช้ทฤษฎีข้างต้นนำไปสู่การประเมินความสัมพันธ์ในระดับโลกผ่านระบบตลาด โดยเฉพาะความเปราะบางของระบบตลาด อีกทั้ง Hackett กล่าวว่ารัฐชาติเริ่มไม่เกี่ยวข้องจากความสัมพันธ์ข้างต้น โดยสิ่งนี้นำเสนอปัญหาจากตัวแสดงในระบบตลาดมากกว่าตัวแสดงรัฐ (เป็นความสัมพันธ์เหนือรัฐ) เช่น บริษัทข้ามชาติ แต่ถึงกระนั้นปัจจัยที่คอยกำกับดูแลจากรัฐ (แบบดั้งเดิม) ยังเป็นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง “แกนหลัก” คือ เจ้าอาณานิคม และ “รอบนอก” คือ อาณานิคม อย่างไรก็ตาม Hackett กล่าวถึงใจความสำคัญจากทฤษฎีการพึ่งพาอาศัย โดยการนำเสนอของเขากล่าวว่า วิกฤตการณ์การเงินที่เกิดขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและบริษัทข้ามชาติ (Multi-National Corporations: MNCs) การใช้ทฤษฎีเหล่านี้สามารถทบทวนความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันได้ อีกทั้งหลังจากวิกฤตการณ์การเงินทำให้มีข้อถกเถียงในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ ต่อการแก้ไขปัญหาของวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อบรรเทาวิกฤตการณ์การเงินโลก นอกเหนือจากนี้ในความเห็นของ Tong and Wei (2011) กล่าวว่า การขยายตัวของระบบการเงินจากโลกาภิวัตน์นำมาสู่ความเสี่ยงในระบบเศรษฐกิจประการหนึ่ง คือ ความเสี่ยงของวิกฤตการณ์การเงินที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากการขยายตัวของระบบตลาดภายใต้โลกาภิวัตน์ ได้ขัดขวางการตัดสินใจเชิงอิสระของตลาดภายในประเทศ กล่าวคือการตัดสินใจที่เป็นอิสระจากตนเองลดลงแต่การปฏิสัมพันธ์กับภายนอกเพิ่มขึ้นจากการพึ่งพาอาศัยระหว่างประเทศ อีกทั้ง Santos (1973) ให้มุมมองว่าการพึ่งพาอาศัยเป็นลักษณะที่เงื่อนไขทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศหนึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการพัฒนาและการขยายตัวของกลุ่มเศรษฐกิจประเทศหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ Hackett นำเสนอว่าทฤษฎีการพึ่งพามีประโยชน์สำหรับการอธิบายระบบโลก ถึงแม้ตัวแสดงอย่างบริษัทข้ามชาติจะมีบทบาทที่หลังของทฤษฎีการพึ่งพา ดังนั้น บริษัทในปัจจุบัน บริษัทข้ามชาติ การลงทุน เป็นแกนหลักสำหรับการทำความเข้าใจ ในด้านของตัวแสดงของรัฐ และกลุ่มการค้าภายในประเทศ เป็นส่วนรอบนอก ขณะที่ทฤษฎีการพึ่งพาแบบดั้งเดิม แกนหลักจะเป็นเจ้าอาณานิคม ส่วนรอบนอกจากแกนหลักจะเป็นลักษณะของรัฐหนึ่งตกอยู่ภายใต้รัฐหนึ่งที่เหนือกว่า โดยดึงทรัพยากรจากรัฐรอบนอก

ด้วยเหตุนี้ ทฤษฎีการพึ่งพา จึงเป็นกรอบการวิเคราะห์ที่ผู้เขียนนำมาทำความเข้าใจผลกระทบจากวิกฤตการณ์การเงินโลกที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซ โดยผนวกกับทฤษฎี เศรษฐศาสตร์เชิงโครงสร้างใหม่ เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจโดยได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอกที่แปรเปลี่ยนปัจจัยภายใน โดยบทบาทของภาครัฐมีการตอบสนองต่อวิกฤตการณ์การเงินโลก

ข้อจำกัดสำหรับการนำทฤษฎีทั้งสองแนวทางมาใช้ มีความแตกต่างกันอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นสำนักแนวคิด กรอบแนวคิด หรือแม้กระทั่งระเบียบวิธี ซึ่งสะท้อนผลต่อการทำความเข้าใจและมุมมองที่แตกต่างกันออกไปของแต่ละทฤษฎีต่อตัวเหตุการณ์ กรณีของกรีซกลับแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างสองปัจจัย คือ จุดอ่อนของระบบทุนนิยมภายใต้แนวคิดเสรีนิยมใหม่ (ปัจจัยทางเศรษฐกิจ) ผ่านความสัมพันธ์ระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ และปัญหาจากโครงสร้างทางการเมืองภายในประเทศ (ปัจจัยทางการเมือง) ผ่านความสัมพันธ์ระหว่างผลประโยชน์ (Nenovsky & Sahling, 2020)

สำหรับข้อเสนอของผู้เขียน คือ ถึงแม้โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซจะมีปัญหาภายในประเทศจากการก่อหนี้สาธารณะและปัญหาทางการเมือง โดยเฉพาะการจัดสวัสดิการทางสังคมและกระบวนการในการจัดเก็บภาษีที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดวิกฤตการณ์การเงินของกรีซ แต่ผลกระทบจากวิกฤตการณ์การเงินโลกที่เริ่มต้นขึ้นในสหรัฐฯ โดยส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ภายในกรีซ ทำให้กรีซมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงนโยบายทางเศรษฐกิจและนโยบายการเงิน กล่าวคือ วิกฤตการณ์การเงินโลก (ปัจจัยภายนอก) ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (ปัจจัยภายใน) ซึ่งเป็นตัวเร่งกระตุ้นวิกฤตการณ์ของกรีซและสหภาพยุโรปในเวลาต่อมา กล่าวได้ว่าผลจากปัจจัยภายในไม่มีเพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซเทียบเท่ากับปัจจัยภายนอก

ด้วยเหตุนี้ ประเด็นของผู้เขียน คือ วิกฤตการณ์การเงินโลกถือเป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งผลการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจภายในกรีซ ดังนั้นข้อจำกัดทางทฤษฎีจึงเป็นข้อจำกัดในแง่ของระเบียบวิธีที่มีความแตกต่างกันของสำนักแนวคิดที่สะท้อนถึงปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกรีซแตกต่างกัน แต่ย่อมมีจุดร่วมกันอยู่ที่เป็นข้อสนับสนุน คือ ปัจจัยภายนอกเปรียบเสมือนตัวกำหนดการพัฒนาเศรษฐกิจและการกำหนดนโยบายการเงิน จากการตอบสนองจากบทบาทของภาครัฐต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้น ทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยจากการนำเสนอของ Hackett และเศรษฐศาสตร์เชิงโครงสร้างใหม่ จากการนำเสนอของ Lin จึงเป็นกรอบแนวคิดที่ผู้เขียนเห็นว่าสามารถนำมาประกอบการวิเคราะห์ได้ในกรณีของกรีซ โดยเฉพาะประเด็นที่ปัจจัยภายนอกมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจภายในกรีซ

นอกเหนือจากกรอบแนวคิดทฤษฎีสำหรับการทำความเข้าใจโครงสร้างทางเศรษฐกิจกรีซ ตลอดบทความชิ้นนี้ ผู้เขียนได้กล่าวถึงการใช้นโยบายประชานิยมของกรีซ โดยเป็นหนึ่งในปัจจัยที่กล่าวถึงต่อสถานการณ์ภายในกรีซ

คำนิยามของคำว่า ประชาานิยม (Populism) โดย Halikiopoulou (2020) ให้คำจำกัดความ “ประชานิยม” ว่า เป็นลักษณะที่ยึดเอาประชาชนเป็นศูนย์กลาง และการใช้วาทศิลป์เชิงชนชั้นในสังคมระหว่าง ชนชั้นนำ และ ชนชั้นแรงงาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าประชานิยมเป็นแนวทางรูปแบบทางการเมืองในรูปแบบหนึ่ง ที่ประชาชนจะนำเสนอวิสัยทัศน์ว่าสังคมควรเป็นในทิศทางใด ไม่ว่าจะเป็นจากการสร้างความชอบธรรมหรือกระบวนการสำหรับการสร้างความชอบธรรม ดังนั้น ในกรณีของกรีซ จึงกล่าวได้ว่าประชานิยมได้กลายเป็นวาระทางการเมืองแห่งชาติ จากภูมิหลังทางการเมืองและลักษณะทางสังคม

ประชานิยมเฉพาะกรณีกรีซ จากงานศึกษาของ Tsatsanis et al. (2018) ได้สำรวจประชานิยมในหมู่มวลชนของกรีซ เพื่อพิจารณาว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจและบริบททางสังคมเอื้อต่อการรับเอาแนวคิดแบบประชานิยมอย่างไร รวมไปถึงประชานิยมภายในกรีซ สรุปได้ว่าระดับรายได้และการศึกษาของครัวเรือน (ระดับต่ำ) มีความเด่นชัดอย่างมากต่อแนวคิดแบบประชานิยม และมีความเกี่ยวข้องต่อการไม่เชื่อมั่นในสกุลเงินยูโรและการต่อต้านเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม อีกทั้ง ยังมีความสัมพันธ์เชิงทัศนคติที่มีต่อผู้อพยพและต่อต้านระบบประชาธิปไตยในกรีซ ผ่านไวยาหารระหว่างอุดมการณ์ฝ่ายซ้ายและขวาที่มีต่อการรับแนวคิดประชานิยม ดังนั้น อุดมการณ์ระหว่างฝ่ายซ้ายและขวาก็มีลักษณะแบบกีดกัจากภายนอก อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ได้กล่าวมาย่อมมีภูมิหลังทางสังคมและการเมืองเนื่องจากการก้าวขึ้นสู่อำนาจทางการเมืองของพรรค PASOK ในปี ค.ศ. 1981 ได้แสดงวาทศิลป์ที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางสำหรับนโยบายทางการเมือง ประชาานิยมของกรีซถูกอธิบายว่าเป็น ประชาานิยมแห่งชาติ (National Populist) เนื่องจากมีกระแสชาตินิยมและการต่อต้านจักรวรรดินิยม และยังมีวาทกรรมในเรื่องของการต่อสู้ทางการเมืองระหว่างชนชั้นสูงและประชาชน ผ่าน “อภิสัทธี” และ “ชนชั้นล่าง” เนื่องจากลักษณะโครงสร้างทางสังคมของกรีซ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการที่ชนชั้นแรงงานในกรีซ ไม่มีความเข้มแข็ง เมื่อเทียบกับนายทุนในประเทศ นอกจากนี้ ในทัศนะของมวลชนภายในประเทศ ตามที่ได้กล่าวไว้เบื้องต้น คือ ผู้ที่ต่อต้านกระแสโลกาภิวัตน์ มีแนวโน้มที่จะรับเอาแนวคิดประชานิยมที่ยึดโยงกับชาติตน

3. บริบททางเศรษฐกิจ: กรีซกับสหภาพยุโรป

การทำความเข้าใจบริบททางเศรษฐกิจของกรีซกับสหภาพยุโรป โดยในยุคสมัยหนึ่งกรีซเป็นประเทศที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมากก่อนการเข้าร่วมสหภาพยุโรป แต่ถึงกระนั้นสถานการณ์ภายในกรีซจากผลกระทบของวิกฤตการณ์การเงินโลกที่เกิดขึ้นกลับสะท้อนความเปราะบางภายใต้การเติบโตและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของกรีซที่มีต่อสหภาพยุโรป ในความเห็นของ Romei (2015) สรุปอย่างรอบด้านเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของกรีซและสหภาพยุโรป

Romei กล่าวว่าเมื่อปี ค.ศ. 1960-1973 เป็นยุคที่กรีซและประเทศอื่นๆ ในยุโรปมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ในทศวรรษ 1960 กรีซมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 8 ต่อ GDP ดีกว่าประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่หลักทั้งหมดของยุโรป โดยในช่วงเวลานี้ อัตราการว่างงานและอัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ มีการลงทุนเติบโตอย่างต่อเนื่องโดยเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 12 ต่อ GDP และดุลงบประมาณของประเทศเกินดุล ผลผลิตภาพแรงงานเติบโตในอัตราที่ดีกว่าประเทศในยุโรปโดยส่วนใหญ่ กรีซเป็นประเทศที่มีแนวโน้มเหมาะสมสำหรับการทำธุรกิจจากเงื่อนไขของนโยบายการเงินที่เอื้ออำนวย มีการเพิ่มค่าแรงงานภายในประเทศ การลดข้อจำกัดทางการค้า และระบบภาษีที่เอื้อต่อการลงทุนภายในประเทศ โดย GDP ต่อหัวของกรีซในปี ค.ศ. 1960 อยู่ที่ระดับร้อยละ 60 แต่เมื่อเข้าสู่ปี ค.ศ. 1970 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 80 ในช่วงต้นทศวรรษ อย่างไรก็ตาม ช่วงเวลาต่อมาเศรษฐกิจของกรีซเริ่มชะลอตัว จากผลกระทบวิกฤตการณ์น้ำมันในปี ค.ศ. 1973 ต่อมาในปี ค.ศ. 1974 นับเป็นช่วงระยะเวลา 7 ปี ที่การปกครองระบอบเผด็จการทหารได้ยุติลงและเข้าสู่กระบวนการของระบอบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้ง

เมื่อเข้าสู่ ค.ศ. 1975 กรีซได้สมัครเข้าร่วมกับประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community: EEC) อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขด้านนโยบายเศรษฐกิจมีความจำเป็นที่ต้องสอดคล้องภายใต้เงื่อนไขของ EEC ด้วยเหตุนี้ อีสาระในการกำหนดบทบาทของการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจ (ยกเว้นนโยบายทางการเงิน) จึงหมดบทบาทลง มาตรฐานการกำหนดกฎเกณฑ์หรือเงื่อนไขบางอย่างต้องมอบให้กับ EEC ดังนั้น โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซจึงได้รับผลประโยชน์มากยิ่งขึ้นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยเฉพาะการบริโภคของภาคครัวเรือนและการปล่อยสินเชื่อของภาคธนาคาร

Romei อธิบายว่าระยะเวลาในช่วง ค.ศ. 1979-1990 เป็นช่วงที่มีความแตกต่างทางเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัด นับตั้งแต่ ค.ศ. 1979 กรีซเข้าสู่ช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ เมื่อเข้าสู่ปี ค.ศ. 1987 อัตราการเติบโต GDP ของกรีซอยู่ในระดับเดียวเมื่อ 8 ปีก่อน ในขณะที่ประเทศ

อื่นๆ ในยุโรปมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องสวนทางกับกรีซซึ่งตกต่ำ ผลผลิตภาพแรงงานต่อหัวของกรีซเมื่อเทียบกับสหภาพยุโรปลดลงถึงระดับก่อนปี ค.ศ. 1960 (น้อยกว่าร้อยละ 2) ซึ่งต่ำกว่าสเปน จนถึงต้นทศวรรษ 1980 ยังลดลงต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เมื่อกรีซเป็นสมาชิกประชาคมยุโรป ณ ขณะนั้น แต่ก็เปรียบเสมือนจุดเริ่มต้นของสิ่งที่จะนำไปสู่วิกฤตการณ์ในเวลาต่อมา โดยในช่วงเวลาทศวรรษที่ 1980 กิจกรรมทางเศรษฐกิจเริ่มซบเซา อัตราเงินเฟ้อสูงกว่าประเทศอื่นๆ ในยุโรป โดยอัตราเงินเฟ้อมีระยะเวลายาวนาน การว่างงานที่เพิ่มมากขึ้น ในช่วงเวลาที่ผลิตภาพแรงงานมีปัญหา ในส่วนของภาครัฐ การคลังเริ่มมีปัญหาจากกระบวนการจัดเก็บภาษี รวมไปถึงจากการกำหนดนโยบายการคลังแบบขยายตัวนำไปสู่การขาดดุลการคลังโดยรวมแล้วกรีซสูญเสียความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศและมีหนี้สาธารณะเพิ่มสูงขึ้นจากการกู้ยืม อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สวนทางกับการหดตัวเหล่านี้ คือ การจ้างงานของภาครัฐเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3 ต่อปี ในทศวรรษ 1980 ขณะที่ตลาดแรงงานและผลิตภัณฑ์ได้รับการควบคุม ความซับซ้อนของระบบภาษีทำให้เกิดการหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีรวมถึงอัตราภาษีแบบก้าวหน้า (Progressive Rate) จากกรณีของกรีซจึงส่งผลกระทบต่อการลงทุนในธุรกิจและการลงทุนจากต่างประเทศลดลงอย่างมาก

ในปี ค.ศ. 1990-2000 Romei กล่าวว่าช่วงเวลาของการเตรียมตัวเข้าร่วมสกุลเงินยูโร โดยในปี ค.ศ 1990 มีความพยายามปรับนโยบายเศรษฐกิจเพื่อให้ตรงตามเงื่อนไขของกรอบสหภาพยุโรป เช่น การปรับสมดุลของงบประมาณการคลัง การรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา รวมไปถึงการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ ต่อมาเมื่อปี ค.ศ. 1992 มีการลงนามในสนธิสัญญามาสทริทท์ (Maastricht Treaty) ของกรีซ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าร่วมกลุ่มสกุลเงินเดียวในตลาดสหภาพยุโรป ทำให้กรีซมีอัตราเงินเฟ้อลดลงภายหลังการเข้าร่วม แต่ยังคงอยู่ในระดับสูงกว่าประเทศอื่นๆ ในยุโรป หนี้สาธารณะคงที่ประมาณร้อยละ 100 ของ GDP แต่เมื่อเทียบเคียงกับประเทศอื่นๆ ในยุโรป ถึงกระนั้นถือว่าสูงกว่าประเทศในยุโรป อีกทั้ง กรีซได้มีการปฏิรูป “โครงสร้าง” เพื่อปรับปรุงผลิตภาพผลิตภาพภายในประเทศ แต่มีได้เพียงพอ และการเติบโตของ GDP คงอยู่ในระดับต่ำ แต่ในช่วงปลายทศวรรษ 1990 กรีซเริ่มกลับมาฟื้นฟูแต่ยังคงอยู่ในอัตราที่ช้า

เมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 Romei กล่าวว่าในช่วงปี ค.ศ. 2001-2007 เป็นช่วงเวลาที่กรีซเริ่มกลับมาเติบโตในเขตยูโรโซน การเข้าร่วมดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่การเติบโตทางเศรษฐกิจแข็งแกร่งขึ้นและปรับเข้าสู่สมดุลอย่างรวดเร็ว จากการมีความน่าเชื่อถือของนโยบายทางการเงินที่ได้รับการปรับปรุงหลังจากการเข้าร่วมสหภาพยุโรปและการใช้ประโยชน์จากสกุลเงินยูโร กรีซจึงสามารถกู้ยืมเงินด้วยอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ แต่แทนที่จะลดหนี้สาธารณะที่มีมาแต่เดิม กลับกลับไปเพิ่มการขยายตัวของงบประมาณการคลังเพิ่มขึ้นอีกครั้ง ทั้งนี้

การเติบโตในช่วงเวลาดังกล่าว ส่วนใหญ่มาจากค่าใช้จ่ายของรัฐบาลสำหรับการกระตุ้นเศรษฐกิจ อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลอยู่ที่ร้อยละ 4.7 เทียบกับร้อยละ 1.9 ในยูโรโซน การส่งออกใกล้เคียงกับประเทศอื่นๆ แต่การนำเข้ามากกว่า การส่งออกจึงเป็นการขาดดุลทางการค้า กล่าวคือ ก่อนเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ กรีซประสบปัญหาขาดดุลทั้งบัญชีการคลังและบัญชีเดินสะพัด สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างภายในกรีซก่อนที่วิกฤตการณ์การเงินโลกที่เริ่มต้นในสหรัฐฯ จะลุกลามมาจากภายนอก

เมื่อปัจจัยในหลายๆ อย่างจากปัญหาเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจของกรีซ เมื่อนำมาสู่ปี ค.ศ. 2007 วิกฤตการณ์การเงินโลกจึงเกิดขึ้นตามมา ตามทัศนะของ Romei ในปี ค.ศ. 2007 กรีซมี GDP อัตราที่ลดลงในระดับสูงมากซึ่งลดลงร้อยละ 27 ต่อ GDP และหนี้ที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 177 ของ GDP ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการปฏิรูปเงินบำนาญที่งบประมาณการคลังให้การสนับสนุน ตลาดแรงงานสำหรับการเพิ่มทักษะแรงงาน เพื่อมิให้กรีซออกจากยูโรโซน จึงเป็นแนวทางเดียวที่บีบบังคับให้กรีซต้องปฏิรูปงบประมาณการคลังและนโยบายการเงินตามแนวทางของสถาบันการเงินระหว่างประเทศ เช่น IMF และ European Central Bank (ECD)

อย่างไรก็ตาม ในทัศนะของผู้เขียน ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างกรีซกับประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป มีความแตกต่างทางโครงสร้างทางเศรษฐกิจพอสมควร ถึงกระนั้น การเข้าร่วมยูโรโซนดูเหมือนจะเป็นความพยายามของความเร่งรัดในการพัฒนาเศรษฐกิจของกรีซ กล่าวคือ ปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีมาแต่เดิมของกรีซทำให้ความสมดุลทางเศรษฐกิจต่อผลิตภาพมีความแตกต่างกันอย่างมาก ดังนั้น เปรียบเสมือนว่าการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป เสมือนการบดบังปัญหาของโครงสร้างเศรษฐกิจของกรีซ ดังนั้น ปัญหาที่มีมาแต่เดิมของกรีซจึงมิได้ถูกแก้ไขตามหลักธรรมาธิบาล แต่ความคาดหวังของกรีซจากการเข้ามาเป็นสมาชิก ก็เพื่อแก้ไขปัญหจากอัตราเงินเฟ้อและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่พึงจะได้รับ แต่ถึงกระนั้นความคาดหวังเหล่านั้นย่อมซ้ำเติมเนื่องจากปัญหาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซ จากวิกฤตการณ์การเงินโลกและซ้ำเติมจากปัญหาภายในประเทศ

ด้วยเหตุนี้ ก่อนเข้าสู่ยูโรโซนในปี ค.ศ. 2001 เศรษฐกิจของกรีซประสบปัญหาหลากหลายประการอย่างที่ได้อธิบายไว้เบื้องต้น เมื่อดูการดำเนินนโยบายในด้านเศรษฐกิจเมื่อทศวรรษ 1980 รัฐบาลดำเนินนโยบายการคลังและนโยบายการเงินแบบขยายตัว อาจเป็นความตั้งใจจากความพยายามในการกระตุ้นเศรษฐกิจ กระนั้นประเทศกลับประสบกับปัญหาอัตราเงินเฟ้อในระดับสูง อย่างไรก็ตาม การที่กรีซได้เข้าร่วมสหภาพการเงินยุโรป (EMU) อาจไม่เป็นผลเชิงบวกมากสำหรับการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น (จากปัญหาที่กรีซประสบอยู่จากอัตราเงินเฟ้อ)

ด้านกฎระเบียบเบื้องต้นของ EMU ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากธนาคารกลางยุโรป (ECB) เพื่อควบคุมอัตราเงินเฟ้อและลดอัตราดอกเบี้ยเพื่อส่งเสริมการลงทุนในภาคเอกชนระหว่างประเทศสมาชิก การที่มีสกุลเงินเดียวย่อมช่วยลดต้นทุนการทำธุรกรรม จึงเป็นผลประโยชน์ต่อประเทศสมาชิกที่สามารถส่งเสริมการลงทุนและการพัฒนาเศรษฐกิจได้ กระนั้นกรณีการเข้าร่วมของกรีซสู่ยูโรโซน ย่อมมีเงื่อนไขที่สำคัญ คือ กรีซจำเป็นต้องปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของสนธิสัญญา มาสทริคท์ ตามที่ได้กล่าวไว้เบื้องต้นที่ลงนามเมื่อปี ค.ศ. 1992 แต่ในรายละเอียดของสนธิสัญญา คือ จำกัดการขาดดุลของรัฐบาลร้อยละ 3 ของ GDP และหนี้สาธารณะไม่เกินร้อยละ 60 ของ GDP กระนั้นกรีซสามารถเข้าร่วม EMU จากการตกแต่งบัญชีการคลัง เนื่องจากการเงินของประเทศมิได้อยู่ใกล้เคียงกับสนธิสัญญา (Johnston, 2022) การเข้าร่วมดังกล่าวจึงมีความสำคัญในเชิงสัญลักษณ์ เนื่องจากธนาคารและนักลงทุนเชื่อมั่นว่าสกุลเงินเดียวที่ใช้ร่วมกันภายในประเทศสมาชิกมิได้มีความแตกต่างระหว่างประเทศสมาชิก ด้วยเหตุนี้กรีซย่อมถูกมองว่าเป็นประเทศที่มีความเหมาะสมแก่การลงทุนเนื่องจากเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป และถึงแม้อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำจะสามารถทำให้กรีซกู้ยืมเงินได้โดยสะดวก แต่อาจทำให้มีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากการชดเชยหนี้ รวมไปถึงการใช้จ่ายเพื่อกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ถึงกระนั้นปัญหาจากการคลัง โดยประสิทธิภาพของระบบการจัดเก็บภาษีมิได้ถูกได้รับการแก้ไข

ทั้งนี้ หากดูพัฒนาการความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของกรีซและหลังการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป ย่อมอาจตีความได้ว่าเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เพิ่มมากยิ่งขึ้นหรือในอีกด้านหนึ่งก็เพื่อลดต้นทุนที่กรีซประสบเจออยู่จากอัตราเงินเฟ้อโดยใช้ประโยชน์จาก EMU รวมไปถึงการส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ด้านหนึ่งกรณีของกรีซก็มิอาจมองกรีซเป็นผู้ที่ทำให้เกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจจากนโยบายการคลังที่ผิดพลาดเพียงอย่างเดียว และสิ่งเหล่านี้มีอาจเพียงพอต่อมิติหรือการอธิบายถึงสาเหตุทั้งหมดภายใต้ความซับซ้อนของระบบการเงินระหว่างประเทศได้ แต่ปฏิเสธมิได้ว่ากรีซเป็นส่วนหนึ่งของวิกฤตการณ์เหล่านั้น ดังนั้น สาเหตุของวิกฤตการณ์กรีซที่ประสบเจอย่อมมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่ การทำงานของรัฐบาลกรีซ ตลาดการเงินและความเชื่อมโยงระหว่างธนาคารกลางยุโรปและรัฐบาลยูโรโซน

รัฐบาลกรีซแสดงความรับผิดชอบ สำหรับหนี้สาธารณะที่เกิดขึ้นภายในประเทศและผลกระทบตอสหภาพยุโรป นอกเหนือจากนี้ยังมีประเด็นภายในประเทศจากการที่มีระบบการเมืองภายในประเทศขาดความโปร่งใส สิ่งเหล่านี้นำไปสู่การจัดการแก้ไขปัญหาที่ผิดพลาดต่อปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศ การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น กรีซจึงมีการดำเนินการแก้ไขในระยะยาวและการแก้ไขปัญหาในระยะสั้น โดยเริ่มจากการแก้ไขปัญหาในระยะยาว คือ การแก้ไข

ปัญหาสภาพคล่องอยู่ในรูปแบบของมาตรการช่วยเหลือระยะเวลา 3 ปี (นับจากวิกฤตการณ์) งบประมาณอยู่ที่ 110,000 ล้านยูโร จากความช่วยเหลือของ สหภาพยุโรป และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในประเด็นของตลาดการเงินสำหรับความน่าเชื่อถือต่อตลาดการเงินระหว่างประเทศที่ถูกรู้จักจัดอันดับในลักษณะที่สูงเกินจริงจากสถาบันที่จัดอันดับความน่าเชื่อถือ ไม่ว่าจะเป็นในด้านเชิงบวกหรือเชิงลบ กล่าวคือ ในช่วงเริ่มต้นวิกฤตการณ์ที่เริ่มในสหรัฐฯ มีการคาดการณ์ถึงผลกระทบก่อนวิกฤตการณ์ที่จะตามมา สิ่งเหล่านี้มีผลต่อความล้มเหลวในแง่ที่ว่า การคาดการณ์วิกฤตการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้น มีปฏิกริยามากจนเกินไปสำหรับความพยายามเปิดเผยบัญชีที่มีหนี้สาธารณะ เช่นกันในกรณีของกรีซและประเทศในกลุ่ม EMU ย่อมเป็นเป้าหมายสำหรับการคาดการณ์จากหนี้สาธารณะที่จะเกิดขึ้นเป็นวิกฤตการณ์การเงิน เนื่องจากการขาดดุลงบประมาณเป็นเวลานานของกรีซ หน่วยงานที่คาดการณ์เศรษฐกิจก็ปรับอันดับกรีซให้อยู่ในระดับต่ำ (จากความน่าเชื่อถือทางเศรษฐกิจ) ซึ่งทำให้กรีซต้องถอนตัวออกจากตลาดตราสารหนี้ระหว่างประเทศ และปัญหาอีกด้านหนึ่ง คือ ความเชื่อมโยงระหว่างธนาคารกลางยุโรป และประเทศสมาชิกหรือรัฐบาลในยูโรโซน กล่าวคือ เป็นความล่าช้าจากการประสานงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยอรมนี เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือทางการเงินโดยทันทีแก่ประเทศสมาชิกที่ประสบปัญหาทางการเงิน ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาจากการขาดการอนุมัติให้มีการจัดตั้งงบประมาณทางการคลังของรัฐบาลกลางและแผนการแบ่งปันความเสี่ยงภายในสหภาพยุโรป ในช่วงต้นปี ค.ศ. 2010 ธนาคารกลางยุโรปไม่มีกลยุทธ์ที่ชัดเจนสำหรับการแก้ไขปัญหากับวิกฤตการณ์ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ธนาคารกลางยุโรป ไม่ได้ส่งสัญญาณที่ชัดเจนแก่ตลาดการเงินว่าจะยังคงยอมรับพันธบัตรรัฐบาลเพื่อเป็นหลักประกันในการจัดหาสภาพคล่องแก่กรีซหรือไม่ แม้ว่าอันดับความน่าเชื่อถือของพันธบัตรจะถูกปรับลดต่ำกว่าระดับ A-threshold⁶ เมื่อเป็นที่ชัดเจนว่าตลาดจะยังคงเก็งกำไรพันธบัตรกรีซต่อไป ดังนั้น ECB ประกาศว่าจะยังคงยอมรับพันธบัตรรัฐบาลกรีซต่อไปในปี ค.ศ. 2011 (Grauwe, 2010a, 2010b) สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในกรีซเปรียบเสมือนภาพสะท้อนของวิกฤตการณ์การเงินโลกที่เริ่มต้นจากวิกฤตการณ์ซับไพร์มในสหรัฐฯ แต่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์การเงินโลกมากที่สุดระหว่างความแตกต่างทั้งสองเหตุการณ์ คือ รัฐบาลกรีซ แต่ในกรณีของสหรัฐฯ คือ สถาบันการเงินภายในประเทศ (Chrysoloras, 2013)

⁶ A-threshold หมายถึง ระดับความเสี่ยงที่ตลาดหรือผู้ลงทุนพร้อมรับได้ โดยมักใช้ในบริบทของตลาดการเงิน ซึ่งเป็นตลาดที่มีความผันผวนสูงและความเสี่ยงสูงกว่าตลาดอื่นๆ จึงจำเป็นต้องกำหนดระดับความเสี่ยงที่ผู้ลงทุนสามารถรับได้โดยไม่เกิดความเสียหายอย่างมากเกินไป

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซ ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องภายใต้บริบทของการเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปและการเป็นส่วนหนึ่งของ EMU นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างกรีซกับสหภาพยุโรปในบริบททางเศรษฐกิจยังเป็นส่วนหนึ่งของส่วนสำคัญว่าวิกฤตการณ์เกิดขึ้นเป็นผลมาจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก สำหรับปัจจัยภายในมาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซที่มีปัญหาไม่ว่าจะเป็นระบบการจัดเก็บภาษี การใช้งบประมาณการคลังที่เพิ่มสูงเกินความจำเป็นจนขาดดุลงบประมาณ ระบบทางการเมืองที่ไร้ประสิทธิภาพสำหรับการจัดการและการแก้ไขปัญหาต่อวิกฤตการณ์ ส่วนของปัจจัยภายนอกในทัศนะของผู้เขียนมองว่าเป็นเรื่องของความแตกต่างทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศสมาชิก รวมไปถึงผลกระทบจากวิกฤตการณ์การเงินโลก จนนำมาสู่มาตรการความช่วยเหลือจากภายนอก เนื่องจากค่าเสื่อมราคาจริง (Depreciation) ในภาคการผลิตมี มากกว่าร้อยละ 15 ของ GDP ภายหลังจากวิกฤตการณ์ ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซ เกิดขึ้นภายใต้บริบทความช่วยเหลือทางการเงินจากต่างประเทศ (Perez & Matsaganis, 2019)

ดังนั้น ผู้เขียนได้อธิบายถึงสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกรีซไปแล้วเบื้องต้น วิกฤตการณ์การเงินโลกที่ส่งผลกระทบต่อกรีซย่อมส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากวิกฤตการณ์จากความจำเป็นต่อการเข้าแผนการฟื้นฟูจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ ด้วยเหตุนี้โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป จากบริบทสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่มีมิติซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จึงเป็นสาระสำคัญต่อการทำความเข้าใจ “วิกฤตการณ์การเงินโลก” ที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างเหล่านั้น โดยเป็น “เงื่อนไข” ที่สำคัญที่เป็นตัวกำหนดโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซ

3.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจ: ก่อนวิกฤตการณ์

ลักษณะเศรษฐกิจของกรีซ เป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจเป็นอันดับที่ 15 ในกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป 27 ประเทศและเป็นประเทศที่ใหญ่เป็นอันดับ 34 ของโลกตาม GDP (ในปี ค.ศ. 2012) แต่ทั้งนี้เศรษฐกิจของกรีซขึ้นอยู่กับภาคบริการร้อยละ 85 และภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 12 และภาคเกษตรกรรมร้อยละ 3 ของผลผลิตทางเศรษฐกิจ ดังนั้นภาคบริการจึงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของกรีซอย่างมาก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวและการขนส่งทางเรือเป็นหลัก (Greeka, n.d.) เมื่อดูตัวเลขเหล่านี้กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นตัวกำหนดการเจริญเติบโตของประเทศที่เป็นหัวใจสำคัญ คือ ภาคบริการ เศรษฐกิจของกรีซจำเป็นต้องพึ่งพาจากภาคบริการเป็นหลักจากการท่องเที่ยว

ก่อนเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ จำเป็นต้องกล่าวถึงต้นกำเนิดหรือภูมิหลังของต้นตอปัญหาที่จะนำไปสู่วิกฤตการณ์ เริ่มต้นจากการใช้จ่ายของภาครัฐที่เพิ่มสูงขึ้น จนนำไปสู่ปัญหา

ตามมาจากการเพิ่มขึ้นจากการใช้จ่ายของภาครัฐ เนื่องจากการใช้จ่ายของภาครัฐมิได้นำไปสู่การเพิ่มผลผลิตทางเศรษฐกิจหรือไหลเวียนเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจจริง ทั้งนี้ เมื่อกรีซเข้ามาเป็นสมาชิกลำดับที่ 10 ของสหภาพยุโรป (EU) เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1981 ต่อมาเมื่อปี ค.ศ. 1999 กรีซมีอัตราส่วนหนี้สินต่อ GDP ต่ำกว่าร้อยละ 60 และขาดดุลงบประมาณต่ำกว่าร้อยละ 3 ของ GDP ต่อมากรีซเข้าร่วม ยูโรโซน (Eurozone) ทั้งนี้ สถานการณ์ของเศรษฐกิจเริ่มแย่ลงเนื่องจากการใช้จ่ายงบประมาณที่เกินขาดดุล ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1981 ขบวนการสังคมนิยมแพนเฮลเลนิก (PASOK) ก่อตั้งโดย Andreas Papandreu ในปี ค.ศ. 1974 เข้ามาใช้อำนาจและได้ใช้นโยบายประชานิยม และในอีกสามทศวรรษ PASOK ได้สลับชั่วอำนาจการเป็นรัฐบาลกับพรรค New Democracy Party โดยก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1974 เช่นกัน จากความพยายามของทั้งสองพรรคการเมืองที่ได้ใช้นโยบายสวัสดิการเพื่อเพิ่มความนิยมให้แก่ตนเอง ผู้ใช้สิทธิเลือกย่อมลงคะแนนเสียงที่ตอบสนองกับความต้องการของตน (Picardo, 2022) เราสรุปได้ว่าพื้นฐานสำคัญของสถานการณ์ภายในกรีซที่เกิดขึ้นภายหลังวิกฤตการณ์การเงินโลก เกิดขึ้นมาจากการใช้นโยบายประชานิยมจากรัฐบาลในอดีต ซึ่งทำให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจในช่วงเวลานี้มีลักษณะของการใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นมาก ดังนั้น ภาพรวมของจากการดำเนินงานของรัฐบาลโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีปัญหาจากความสามารถทางการแข่งขัน อัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้นระบบการจัดเก็บภาษีที่ผู้ประกอบการภายในประเทศพยายามหลีกเลี่ยงภาษีและที่สำคัญปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ถูกสะสมมาเป็นอย่างระยะยาวนานจนไม่สามารถแก้ไขปัญหาค่าที่ตกค้างได้จากปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดในระดับสูงหนี้ต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นจากการกู้ยืม สิ่งเหล่านี้ทำให้เศรษฐกิจของกรีซมีความเปราะบางอย่างมาก ทำให้ความสามารถในการแข่งขันลดลงอย่างต่อเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างและการสูญเสียความสามารถในการแข่งขันด้านราคา (Bank of Greece, 2010) ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจของกรีซ ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างโครงสร้างของอุปทานและอุปสงค์ความไม่สมดุลเหล่านี้ย้ายไปสู่ความไม่สมดุลของดุลการชำระเงินผ่านอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ด้วยเหตุนี้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของกรีซ จึงมีจุดอ่อนจากโครงสร้างการผลิตและความสามารถในการแข่งขัน (Economakis et al., 2015)

จากสิ่งที่ผู้เขียนได้กล่าวมาตั้งแต่บทนำและการกล่าวถึงผลกระทบจากวิกฤตการณ์การเงินโลกสามารถสะท้อน ได้ว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซก่อนเกิดวิกฤตการณ์ข้างต้นมีจุดอ่อนหลากหลายประการ ดังนี้

บทบาทของภาคบริการในระบบเศรษฐกิจ (Role of Services in an Economy): ภาคบริการเป็นส่วนหนึ่งที่ใหญ่ตามที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ตอนต้น ดังนั้น ภาคบริการจึงได้รับการสนับสนุนต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและกลายเป็นแหล่งรายได้หลักของกรีซ กล่าวคือ

ภาคบริการเป็นผลมาจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นตัวกำหนดภาคบริการของประเทศนั้นๆ กล่าวได้ว่าในอีกด้านหนึ่งมีอาจสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้เท่าเทียมกับภาคอุตสาหกรรม เช่น เทคโนโลยี เครื่องจักร หรืออิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ว่าเหตุใดกรีซจึงมิได้มีขีดความสามารถสำหรับการแข่งขันระหว่างประเทศ ในบริบทของกรีซ

การใช้จ่ายสาธารณะในระดับสูงของรัฐ (High Levels of Public Spending): รัฐบาลของกรีซที่ผ่านมามีการใช้จ่ายอย่างมากกับโครงการด้านสวัสดิการทางสังคม ด้วยเหตุนี้การใช้จ่ายในปริมาณที่สูงของรัฐ นำไปสู่การเพิ่มขึ้นของระดับหนี้สาธารณะ และการใช้จ่ายส่วนหนึ่งมาจากการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ (ภายใต้การเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป) ดังนั้น การใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น กลับมิได้นำไปสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง

ผลผลิตทางเศรษฐกิจต่ำ (Low Productivity): ถึงแม้การใช้จ่ายสาธารณะของภาครัฐอยู่ในระดับสูง แต่เศรษฐกิจภายในประเทศมีลักษณะที่ผลผลิตต่ำ กล่าวคือ ในภาคการผลิต การลงทุนในด้านเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐาน ดังนั้น การใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นของรัฐมิได้ไปลงทุนกับอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูงในระบบเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้การพึ่งพาภาคบริการจนเกินไป อาจนำไปสู่ความผันผวนทางเศรษฐกิจที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขจากภายนอก เช่น การท่องเที่ยว ดังนั้น บทบาทของรัฐจึงมีบทบาทสำคัญสำหรับการสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนและการแข่งขันภายในประเทศ

การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย (Policy Corruption): การขาดความโปร่งใสสำหรับการตรวจสอบทำให้ขาดความสามารถในการแข่งขันและขัดขวางการเติบโตทางเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้ การขาดระบบหลักธรรมาธิบาลจึงทำให้ประสิทธิภาพของการทำงานลดลง (แรงจูงใจที่ลดลงสำหรับการแข่งขัน) หากมองในรูปแบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจ บทบาทของรัฐซึ่งเป็นบทบาทสำคัญสำหรับการส่งเสริมจึงน้อยลงสำหรับการเพิ่มการลงทุนและส่งเสริมการแข่งขัน

ในภาพรวม เศรษฐกิจของกรีซก่อนเกิดวิกฤตการณ์มีลักษณะ จุดอ่อนเชิงโครงสร้างจากการใช้จ่ายเกินความจำเป็นของงบประมาณ จึงทำให้เกิดความเปราะบางทางเศรษฐกิจจากกระทบจากภายนอก จากปัญหาเชิงโครงสร้างของกรีซจึงเป็นปัญหาอย่างมากในระยะต่อมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของงบประมาณรัฐบาล

3.2 โครงสร้างทางเศรษฐกิจ: หลังวิกฤตการณ์

ภายหลังวิกฤตการณ์การเงินโลก การตอบสนองของรัฐบาลย่อมมีผลทันที ความเห็นของ Kouretas and Vlamis (2010) ให้รายละเอียดเศรษฐกิจของกรีซภายหลังวิกฤตการณ์ ซึ่งเกิดผลกระทบต่อสถานการณ์ภายในกรีซ โดยให้ความเห็นว่า ช่วงปลายปี ค.ศ. 2009 และต้นปี ค.ศ. 2010 การกู้ยืมที่เพิ่มขึ้นทำให้รัฐบาลกรีซได้ออกแบบโครงการรวมบัญชีทางการคลัง

เพื่อลดหนี้สาธารณะและการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของภาครัฐ ทั้งนี้ จากรวบรวมบัญชี ได้มีการยื่นต่อคณะกรรมการยุโรป เมื่อวันที่ 15 มกราคม ค.ศ. 2010 โดยรายละเอียดของโครงการเพื่อฟื้นฟูประเทศมุ่งเน้นไปที่เรื่องรายได้ มาตรการเพื่อลดการหลีกเลี่ยงภาษีที่เป็นปัญหาของกรีซ และได้มีการปรับปรุงการจัดเก็บภาษี มีการลดรายจ่ายของภาครัฐในส่วนของการสวัสดิการทางสังคม การเก็บภาษีพิเศษจากบริษัทที่สามารถทำกำไร การเร่งมาตรการความช่วยเหลือรับเงินของสหภาพยุโรปสำหรับโปรแกรมการชำระหนี้ และการเพิ่มภาษีทางอ้อม และการลดค่าใช้จ่ายของรัฐบาลทั่วไป ประมาณร้อยละ 10 สำหรับเงินเดือนของข้าราชการ (คาดว่าจะประหยัดได้ 0.65 พันล้านยูโร หรือร้อยละ 0.4 ของ GDP) หยุดรับสมรรถนะงานของใบอนุญาตสาธารณะ⁷ สำหรับปี ค.ศ. 2010 (เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายได้ 0.15 พันล้านยูโร หรือร้อยละ 0.1 ของ GDP) การดำเนินการลดอัตราส่วนการเกษียณอายุ/สรรหา 5 ต่อ 1 สำหรับพนักงานภาครัฐตั้งแต่ปี ค.ศ. 2011 เป็นต้นไป การยกเลิกสัญญาระยะสั้นหลายฉบับของภาครัฐเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกระทรวงต่างๆ ประมาณร้อยละ 10 (คาดว่าจะประหยัดเงินได้ 0.12 พันล้านยูโร และส่งผลให้ครุอัตราจ้างระยะสั้น 7,000-8,000 คน ลดจำนวนลง) ลดรายการงบประมาณที่เชื่อมโยงกับประกันสังคมและกองทุนบำเหน็จบำนาญลงร้อยละ 10 (เพื่อประหยัดงบประมาณ 0.54 พันล้านยูโร เป็นร้อยละ 0.2 ของ GDP) และมาตรการที่เกี่ยวข้องในด้านอื่นๆ เพื่อลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐในบริการสาธารณะเป็นส่วนใหญ่

ในความเห็นของ EU และ IMF นั้น Kouretas and Vlamis (2010) สรุปว่า รัฐบาลกรีซมีอายุสั้น กล่าวคือ อยู่ไม่ครบวาระของรัฐบาลจากการเมืองไม่มีเสถียรภาพ ด้วยเหตุนี้จึงไม่สามารถฟื้นฟูความเชื่อมั่นให้กับตลาดได้ รัฐบาลกรีซจำเป็นต้องเข้าร่วมการเจรจากับคณะกรรมการยุโรปและ EMU เพื่อตกลงในแผนการช่วยเหลือ เพราะความยากลำบากในการกู้ยืมเงินจากตลาดการเงินภายนอกภายหลังวิกฤตการณ์ของกรีซเผชิญกับอุปสรรคต่อการเพิ่มสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจอย่างมาก เมื่อวันที่ 25 มีนาคม ค.ศ. 2010 มีการบรรลุข้อตกลงสำหรับแผนการช่วยเหลือ ที่เกี่ยวกับกลไกที่อาศัยเงินกู้ที่วิภาคให้กับกรีซจากประเทศในสหภาพยุโรปและเงินกู้จาก IMF ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยในตลาด โดยเงื่อนไขของการให้ความช่วยเหลือ คือ การเพิ่มอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม คาดว่าอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้นจะส่งผลให้มีรายได้ใหม่ 1.3 พันล้านยูโร หรือร้อยละ 0.55 ของ GDP ภาษีทางอ้อมเพิ่มขึ้น

⁷ ใบอนุญาตสาธารณะ คือ งานที่เกี่ยวกับการออกใบอนุญาตให้กับบุคคลหรือองค์กรต่างๆ ซึ่งเป็นการยืนยันว่าพวกเขามีความสามารถและคุณสมบัติที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานในสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น ใบอนุญาตทำงานในสายอาชีพต่างๆ เช่น แพทย์ พยาบาล วิศวกร หนายความ และนักบัญชี

ในน้ำมันเบนซิน ยาสูบ แอลกอฮอล์ และค่าไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น และการเพิ่มขึ้นของภาษีทรัพย์สิน ภาษีสินค้าฟุ่มเฟือยของบริษัทต่างชาติและอสังหาริมทรัพย์

การดำเนินการมาตรการที่เข้มงวดนอกเหนือจากที่ได้กล่าวมา เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายสำหรับการชำระหนี้และการแก้ไขวิกฤตการณ์ที่กำหนดโดยคณะกรรมการยูโรและ IMF คุณลักษณะของการแก้ไขและแผนการเกี่ยวกับความพยายามสำหรับการเพิ่มรายได้จากภาษีมากขึ้น คือ อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 23 จากร้อยละ 21 ทั้งนี้ รัฐบาลคาดการณ์ว่าภาษีมูลค่าเพิ่มใหม่จะก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นอีก 0.80 พันล้านยูโร หรือประมาณร้อยละ 0.3 ของ GDP ในปี ค.ศ. 2010 และ 1.0 พันล้านยูโร หรือประมาณร้อยละ 0.4 ของ GDP ในปี ค.ศ. 2011 ตามลำดับ ประกอบกับมาตรการขยายฐานภาษีมูลค่าเพิ่ม การเพิ่มภาษีทางอ้อมสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิง ผลิตภัณฑ์ยาสูบ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คาดว่าจะสร้างรายได้เพิ่มขึ้น 0.45 พันล้านยูโร หรือประมาณร้อยละ 0.2 ของ GDP ในปี ค.ศ. 2010 และ 0.60 พันล้านยูโร หรือประมาณร้อยละ 0.3 ของ GDP ในปี ค.ศ. 2011 ตามลำดับ และการเก็บภาษีเพิ่มเติมสำหรับสินค้าฟุ่มเฟือย ผลกำไรของบริษัท (ภาษีแบบจ่ายครั้งเดียว) และการนำภาษีสีเขียว (Green Tax)⁸ มาใช้ มาตรการลดค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นกับข้าราชการ เช่น งดเงินเดือนประจำปี 13 และ 14 ถูกยกเลิกสำหรับข้าราชการพลเรือนที่ได้รับเงินเดือนขั้นต้นเกินกว่า 3,000 ยูโร ต่อเดือน กองทุนการลงทุนสาธารณะ (Public Investment Fund: PIF) สำหรับปี ค.ศ. 2010 ลดลง 0.5 พันล้านยูโร หรือประมาณร้อยละ 0.2 ของ GDP การหยุดค่าจ้างและเงินบำนาญเป็นเวลา 3 ปี และลดต้นทุนการดำเนินการของรัฐบาลกลางเพิ่มเติม จึงถือได้ว่าเป็นมาตรการที่เข้มงวดอย่างมาก (Kouretas & Vlamis, 2010) อย่างไรก็ตาม ประเทศต่างๆ นอกเหนือจากกรีซที่ประสบกับวิกฤตการณ์การเงินโลก ย่อมโดยผลกระทบเช่นกัน แต่ถึงกระนั้นการตอบสนองสำหรับการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเงินย่อมแตกต่างกัน และที่สำคัญ คือ โครงสร้างทางเศรษฐกิจย่อมไม่เหมือนกัน ดังนั้น วิกฤตการณ์การเงินโลกที่ส่งผลกระทบข้างต้น จึงทำให้ประเทศต่างๆ เกิดโครงสร้างหนี้ที่แตกต่างกัน ในกรณีของกรีซ การตอบสนองของภาครัฐนั้นกล่าวได้ว่าไม่มีประสิทธิภาพจากความอ่อนแอของสถาบันทางการเงิน แต่ถึงกระนั้นย่อมมีจุดร่วมกับประเทศอื่นๆ เช่น การลดกฎระเบียบทางการเงิน แต่ปัญหาสำหรับกรีซ มีการขยายสินเชื่อที่ทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อในตลาดหุ้นต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ กรณีของกรีซจึงเป็น

⁸ การเรียกเก็บภาษีจากกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือที่เป็นปัญหาสังแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรและพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมให้กิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลดลง ซึ่งการเรียกเก็บภาษีสีเขียวจะส่งผลให้กิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมีความสูงกว่ากิจกรรมที่ไม่มีผลกระทบดังกล่าว และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น เทคโนโลยีที่ใช้พลังงานทดแทนหรือการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

วิกฤตการณ์หนี้จากภาครัฐมากกว่าเอกชน (Toporowski, 2011) การดำเนินการตามโครงการจากเงื่อนไขที่ได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก จากมาตรการรัดเข็มขัดยอมนำให้เศรษฐกิจภายในประเทศมีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อฟื้นฟูประเทศหลังวิกฤตการณ์ อย่างไรก็ตามมาตรการเหล่านี้ย่อมนำไปสู่อุปสงค์สินค้าและบริการที่ลดลง และอาจทำให้เศรษฐกิจของกรีซเข้าสู่ภาวะถดถอยอย่างรุนแรง ดังนั้น รัฐบาลจึงมีความจำเป็นสำหรับการออกแบบแผนโครงการเพื่อลดอัตราการว่างงานและกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ นอกเหนือจากการเพิ่มรายได้ให้กับงบประมาณการคลัง

ในความเห็นของ Yannis Stournaras (2019a) ผู้ว่าการธนาคารกลางแห่งกรีซ (Bank of Greece) ได้กล่าวคำปราศรัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจของกรีซ 10 ปี หลังวิกฤตการณ์ไว้อย่างน่าสนใจ ณ ศาลผู้สอบบัญชีแห่งยุโรป (European Court of Auditors) ณ ลักเซมเบิร์ก เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน ค.ศ. 2019 โดยกล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาคในปี ค.ศ. 2008 และ ค.ศ. 2009 มีการปรับลดอันดับหนี้สาธารณะและส่วนต่างราคาของรัฐบาลเพิ่มขึ้น (Rising Sovereign Spreads) ทำให้รัฐบาลกรีซและธนาคารพาณิชย์ขาดกลไกตลาดทุนและตลาดการเงินระหว่างประเทศ การถอนเงินฝากเป็นจำนวนมากและสถานะสภาพคล่องที่ต่ำทำให้เกิดภาวะความไม่มั่นคงกับภาคธนาคารพาณิชย์จากโครงการสำหรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจที่ได้รับทุนจาก EU และ IMF ที่ริเริ่มในปี ค.ศ. 2010 เพื่อการแก้ไขปัญหาความไม่สมดุลกันทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อผลผลิต รายได้ และความมั่งคั่งอย่างมาก ระหว่าง ค.ศ. 2008 ถึง ค.ศ. 2016 โดยกรีซสูญเสีย GDP มากกว่า 1 ใน 4 และอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นเกือบร้อยละ 16 รวมไปถึง GDP ต่อหัวจากกำลังซื้อลดลงเหลือร้อยละ 67.4 ของค่าเฉลี่ยของสหภาพยุโรปในปี ค.ศ. 2018 ลดลงจากร้อยละ 93.3 ในปี ค.ศ. 2008 ขณะเดียวกันเกิดภาวะสมองไหล (Human Capital Flight) จำนวนมากและการลงทุนที่ลดลง อย่างไรก็ตาม ผลจากเศรษฐกิจมหภาคและการลดลงของอัตราการเติบโตของ GDP นำไปสู่อัตราส่วนหนี้ต่อ GDP อยู่ในระดับที่ไม่ยั่งยืนถึงแม้จะมีการรวมงบการเงิน ทั้งนี้ ปัญหาในการชำระหนี้ของครัวเรือนและธุรกิจ เป็นให้สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans: NPLs) เพิ่มขึ้นอย่างมาก ทำให้คุณภาพสินทรัพย์ของธนาคารลดลง จึงเป็นเรื่องยากสำหรับธนาคารในการจัดหาเงินทุนกับภาคเศรษฐกิจจริง จึงกล่าวได้ว่า การแก้ไขวิกฤตกรีซใช้เวลา 8 ปี สำหรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ 3 โครงการ การปรับโครงสร้างหนี้ครั้งใหญ่ และการเพิ่มทุนของธนาคารอีก 3 รอบ

อีกทั้ง Stournaras ได้อธิบายถึงรายละเอียดของวิกฤตการณ์เศรษฐกิจของกรีซ ดังนี้ (1) ความไม่สมดุลทางเศรษฐกิจมหภาคของกรีซนั้นสูงกว่าประเทศสมาชิกอื่นๆ ในสหภาพยุโรป ภายใต้ความไม่มั่นคงทางการเงิน (2) งบประมาณทางการคลังสูงกว่าที่คาดการณ์ ทำให้ภาวะ

เศรษฐกิจถดถอยอย่างมาก เป็นผลให้เศรษฐกิจตกอยู่ในวงจรอุบาทว์ของความเข้มงวดและภาวะถดถอย (3) เมื่อพิจารณาความไม่สมดุลทางการคลังในช่วงแรก ซึ่งเน้นไปที่การขึ้นภาษีมากกว่าลดรายจ่าย เช่น การปฏิรูปที่ส่งเสริมการเติบโต การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การแก้ปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษี และการจัดระบบภาครัฐใหม่ (4) การปฏิรูปโครงสร้างทำให้ค่าจ้างที่แท้จริงลดลงมากกว่าขั้นตอนการวางแผนที่พยายามปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ทำให้ภาวะเศรษฐกิจถดถอยลึกมากยิ่งขึ้น ความพยายามในการปฏิรูปมุ่งเน้นไปที่ตลาดแรงงานมากกว่าตลาดสินค้าและบริการ ดังนั้น ค่าจ้างจึงลดลงรวดเร็วและรุนแรงกว่าราคาสินค้า ภาคครัวเรือนประสบกับกำลังซื้อที่ลดลงอย่างมาก ส่งผลให้มีการจำกัดการบริโภคส่วนบุคคล (5) ปัญหาหนี้ NPL แสดงให้เห็นว่าจัดการได้ยากมากกว่าที่คาดการณ์ ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการหดตัวของเศรษฐกิจมีความรุนแรงมากขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย เช่น การเลื่อนชำระหนี้แบบครอบคลุมในการประมูล โดยใช้หลักการใช้การคุ้มครองทางทรัพย์สินที่ยึดอสังหาริมทรัพย์ที่ผิดกฎหมาย ตลอดจนอุปสรรคทางกฎหมายและการพิจารณาคดีอื่นๆ อีกหลายประการ (6) การปฏิรูปบางอย่างล่าช้ากว่ากำหนดเวลาที่มีข้อตกลงร่วมกันเนื่องจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ภูมิศาสตร์สำหรับการปฏิรูปไม่มีเพียงพอ นโยบายประชานิยม การแข่งขัน และความล้มเหลวของพรรคการเมืองในการทำความเข้าใจสถานการณ์ และ (7) การพิจารณาเศรษฐกิจการเมืองในยุโรปมีส่วนอย่างมากต่อการชะลอการฟื้นตัวของเศรษฐกิจกรีซ การตัดสินใจของ Eurogroup เมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2012 ต่อการผ่อนปรนหนี้เพิ่มเติมถูกเลื่อนออกไปเป็นเวลาหลายปีและถูกนำมาใช้ในปี ค.ศ. 2018 สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่บั่นทอนแนวโน้มการเติบโตและทำให้วิกฤตการณ์ยืดเยื้อ

บทบาทของภาครัฐมีความสำคัญอย่างมากต่อการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ถึงกระนั้นความพยายามในการแก้ไขปัญหาของรัฐบาล ก็มีอาจเพียงพอสำหรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจแต่จำเป็นต้องมีการตัดสินใจร่วมกันภายในสหภาพยุโรปกับประเทศสมาชิกอื่นๆ ด้วยเหตุนี้สำหรับความพยายามในการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจภายในประเทศ จะเน้นไปที่ภาครัฐเป็นหลักหากกล่าวตามความเห็นของผู้ว่าการธนาคารของกรีซ ดังนั้น เราจึงอาจสรุปได้ว่า โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซได้เปลี่ยนแปลงไป โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกที่คอยควบคุมและกำหนดกฎเกณฑ์สำหรับมาตรการความช่วยเหลือ อย่าง EU และ IMF ด้วยเหตุนี้รัฐบาลกรีซย่อมไม่อาจปฏิเสธถึงมาตรการเหล่านั้นได้ เนื่องจากข้อจำกัดทางเศรษฐกิจจากปัญหาเชิงโครงสร้างและหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) หรือสภาพคล่องที่มีความไม่แน่นอนจากงบประมาณภาครัฐที่มีได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายสำหรับการเพิ่มสภาพคล่อง ในแง่ของบทบาทธนาคารกลางของกรีซมีส่วนสำคัญสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้และการเพิ่มทุนของระบบธนาคาร ผ่านการกำกับดูแลของธนาคารกลาง เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ประสบปัญหาหนี้

NPLs ในปริมาณที่สูง สำหรับธนาคารกลางเป้าหมายสำคัญสำหรับการแก้ไขปัญหาข้างต้น คือ การเตรียมเครื่องมือให้กับธนาคารพาณิชย์เพื่อเตรียมกับความท้าทายจากหนี้ NPL ด้วยเหตุนี้ ความพยายามดังกล่าว เป็นไปเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งสำหรับกรอบการดูแลและการบริหารจัดการหนี้ NPL ให้เกิดประสิทธิภาพ (Bank of Greece, 2018)

นอกเหนือจากนี้ Poul M. Thomsen (2019) ผู้อำนวยการฝ่ายยุโรปของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (European Department of the International Monetary Fund) กล่าวว่า กรีซต้องใช้เวลา 8 ปีในการกลับสู่ระดับสมดุลทางเศรษฐกิจ หากนำมาเปรียบเทียบกับขนาดความเสียหายกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ของสหรัฐอเมริกาในช่วงทศวรรษที่ 1930 และผลกระทบจากวิกฤตการณ์ในเอเชียเมื่อปี ค.ศ. 1997 ดังนั้น การกระตุ้นอุปสงค์ที่ไม่ยั่งยืนให้เติบโตอย่างรวดเร็วผ่านการปล่อยสินเชื่อส่วนบุคคลเป็นหลักจากงบประมาณการคลัง อาจนำไปสู่ภาวะความผันผวนของระบบเศรษฐกิจอย่างมาก กรณีกรีซการทุ่มงบประมาณไปกับเงินบำนาญในปริมาณเทียบเท่ากับประเทศในยุโรปที่ร่ำรวยหรือประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่ ดังนั้น หากไม่มีการปฏิรูปเงินบำนาญและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นเรื่องยากมากที่จะจัดสรรงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพและการปฏิรูปภาษี มีความสำคัญต่อแนวโน้มการเติบโตในระยะยาว Thomsen ยอมรับว่าในตอนแรกการประเมินตัวคุณทางการเงินต่ำเกินไปจากหนี้ที่มีอยู่ของกรีซ แต่การพิจารณาถึงมาตรการความช่วยเหลือทางการเงินในแต่ละไตรมาส จึงเป็นผลดีต่อการจัดหาเงินทุนให้เพียงพอต่อกรีซสำหรับการเพิ่มสภาพคล่องและการปรับปรุงงบประมาณในระยะยาว อย่างไรก็ตาม ความเห็นของ Thomsen วิกฤตการณ์ของกรีซนั้นเป็นเพียงเรื่องการเมืองมากกว่าวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ กล่าวคือ การขาดความโปร่งใสของรัฐบาลกรีซทำให้การกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียสำหรับการแก้ไขวิกฤตการณ์ โดยปัญหา คือ การรวบรวมงบการเงิน ประสบความสำเร็จน้อยกว่ามากเมื่อเทียบเคียงกับการเปิดตลาดสินค้าและบริการที่ประสบความสำเร็จมากกว่า ทั้งนี้ทั้งนั้น กรีซได้บรรลุมาตรการที่เพียงพอสำหรับการรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจมหภาค การฟื้นฟูทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น (ซ้ำ) การว่างงานกำลังลดลง ค่าจ้างที่แท้จริงฟื้นตัว และการเข้าถึงตลาดทุนกำลังได้รับการฟื้นฟูอย่างช้าๆ แต่ความเข้มงวดของการคลังยังคงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการพัฒนาเศรษฐกิจในกรีซ จึงสรุปได้ว่า วิกฤตการณ์การเงินโลกทำให้ภาคครัวเรือนมีความพยายามในการลดหนี้ แต่ภาครัฐมีมาตรการที่เข้มงวด รวมไปถึงการตอบสนองทางการคลังจากผลกระทบของวิกฤตการณ์การเงินโลก ดังนั้น นโยบายการคลังจึงเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่แท้จริงในช่วงเวลาเหล่านี้ โดยเฉพาะในช่วงเศรษฐกิจถดถอย (Kohler & Stockhammer, 2022)

ในทัศนะของผู้เขียน โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในเชิงเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศที่การตอบสนองของภาครัฐมีบทบาทต่อวิกฤตการณ์การเงินโลก อย่างไรก็ตาม วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นมีอาจเป็นผลมาจากนโยบายการคลังและนโยบายการเงินแต่เพียงด้านเดียว แต่ยังมีปัญหาในเชิงระบบ คือ ระบบการเมืองที่ไม่มีประสิทธิภาพในการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจและการตอบสนองของภาครัฐที่ไม่มีความเข้าใจต่อสถานการณ์ ในทัศนะของผู้เขียน ถึงแม้ภายหลังวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นจะทำให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปสำหรับการปรับสมดุลของงบประมาณการคลังตามการปรับปรุงตามเงื่อนไขจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศและสถาบันทางการเงินในสหภาพยุโรป แต่หากสถาบันทางการเมืองของกรีซไม่ได้ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล การแก้ไขปัญหามิอาจก่อให้เกิดผลเชิงบวก ความเปลี่ยนแปลงข้างต้นทำให้ภายหลังวิกฤตการณ์ ส่งผลให้สถานการณ์ของกรีซแปรเปลี่ยนและส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ดังนี้

มาตรการรัดเข็มขัดและการรวมบัญชีทางการคลัง: เพื่อจัดการกับปัญหาหนี้สาธารณะที่มีปริมาณในระดับสูงและความพยายามสำหรับการฟื้นฟูเสถียรภาพทางการเงิน กรีซได้ใช้มาตรการรัดเข็มขัดหลากหลายประการตามที่ผู้กล่าวไว้เบื้องต้น เช่น การลดการใช้จ่ายของภาครัฐของสาธารณะ การขึ้นอัตราภาษี การปฏิรูปเงินบำนาญ โดยเป้าหมายที่สำคัญ คือ เพื่อลดการขาดดุลงบประมาณและการฟื้นฟูความสมดุลหรือเพื่อความยั่งยืนทางการคลังสำหรับความเชื่อมั่นต่อระบบเศรษฐกิจ

การหดตัวและภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ: การใช้มาตรการรัดเข็มขัดทำให้เศรษฐกิจของกรีซหดตัวอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจถดถอยอย่างยาวนาน ภาวะเศรษฐกิจถดถอยมีผลต่อการจ้างงาน การใช้จ่ายของผู้บริโภค และการลงทุนภายในประเทศ ทั้งนี้จะนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่เพิ่มสูงขึ้น เช่น ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2008-2016 กรีซสูญเสีย GDP มากกว่า 1 ใน 4 มีอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 16 อีกทั้ง ภาวะเสมอภาคของอำนาจซื้อ (Purchasing Power Parity: PPP) ลดลงเหลือร้อยละ 67 ของค่าเฉลี่ยทั้งสหภาพยุโรป จากที่ผู้เขียนได้กล่าวถึง NPL ที่เพิ่มขึ้นและการลดลงจากการกำกับดูแลของธนาคารกลาง แต่ถึงกระนั้น อัตราส่วนต่อ GDP ไม่อยู่ในระดับที่มีความยั่งยืน สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดปัญหาและความยืดเยื้อสำหรับความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนและภาคเอกชน (Stournaras, 2019b)

การปฏิรูปโครงสร้าง: กรีซดำเนินการปฏิรูปโครงสร้างหลากหลายรูปแบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงความสามารถในการแข่งขัน (ที่เป็นปัญหามานาน) และประสิทธิภาพของเศรษฐกิจ การปฏิรูปเหล่านี้มีนัยต่อการเปิดเสรีของตลาดแรงงานและการส่งเสริมต่อการเพิ่มผลิตภัณธ์ การลดความซับซ้อนของกฎระเบียบทางธุรกิจและการปรับปรุงระบบ

ตุลาการสำหรับกลไกของภาครัฐ โดยเพื่อดึงดูดการลงทุนจากภายนอก กระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ และเพิ่มผลผลิตให้สามารถมีศักยภาพ

ความช่วยเหลือและการกำกับดูแลระหว่างประเทศ: กรีซได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากสถาบันระหว่างประเทศ ได้แก่ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ธนาคารกลางยุโรป (ECB) และคณะกรรมการการยุโรป สถาบันเหล่านี้ให้เงินกู้แก่กรีซเพื่อเพิ่มสภาพคล่องเพื่อแลกกับการดำเนินการตามการปฏิรูปจากข้อกำหนดจากสถาบันการเงินเหล่านั้น ที่กำหนดมาและมาตรการรวมบัญชีทางการคลัง อีกทั้งสถาบันเหล่านี้ได้ติดตามการดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้การปฏิบัติเหล่านั้นไปเป็นตามเงื่อนไข

ความท้าทายด้านสังคมและสวัสดิการ: วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจมีนัยสำคัญต่อสังคมและสวัสดิการ เนื่องจากอัตราการว่างงานที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาจบใหม่ และอัตราความยากจนเพิ่มขึ้นจากการขึ้นอัตราภาษีและการยึดอสังหาริมทรัพย์ ดังนั้น สวัสดิการของประเทศจึงมีความจำเป็นที่ต้องรองรับคนเหล่านี้

สรุปได้ว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซ ได้ผลกระทบจากปัจจัยภายนอก กล่าวคือการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างเกิดขึ้นภายใต้บริบทของความช่วยเหลือทางการเงินจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ และการเปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่นๆ ตามมา อีกทั้งบทบาทของภาครัฐในการตอบสนองต่อวิกฤตการณ์ มีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง หลังจากยอมรับเงื่อนไขสำหรับการเพิ่มสภาพคล่องภายในประเทศ รวมไปถึงบทบาทของภาค กรีกตอบสนองต่อวิกฤตการณ์เหล่านี้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับสมดุลงบประมาณการคลัง

4. อดีตวิกฤตการณ์เศรษฐกิจกับความเป็นไปทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน

เมื่อสถานการณ์โควิด-19 ในปัจจุบันทำให้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของกรีซ ย่ำแย่ลง จากปัญหาที่ตกค้างจากอดีต อย่างไรก็ตาม โครงสร้างทางเศรษฐกิจในเชิงตัวนโยบายที่มีการปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง การปฏิรูปเหล่านี้ทำให้บทบาทของภาครัฐมีการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ดีขึ้น โดยเฉพาะการฟื้นฟูการคลังและมาตรการที่เข้มงวด ทำให้ประสิทธิภาพของภาครัฐมีความเข้มแข็งขึ้น อย่างไรก็ตาม หนี้สาธารณะยังคงอยู่

มุมมองของ George Alogoskoufis ศาสตราจารย์ด้านเศรษฐศาสตร์ ณ Athens University of Economics and Business ได้แสดงความคิดเห็นต่อความเป็นไปทางเศรษฐกิจในปัจจุบันและวิกฤตการณ์เศรษฐกิจที่เกิดขึ้น Alogoskoufis ให้มุมมองว่า กรีซประสบกับภาวะทางเศรษฐกิจถดถอยอย่างมากในปี ค.ศ. 2020 การมีมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจจากโควิด-19

ได้นำไปสู่การเพิ่มขึ้นจากหนี้สาธารณะในปริมาณที่สูงอย่างมาก Alogoskoufis จึงสรุปวิธีการแก้ไขปัญหในการจัดการหนี้ ประการแรก (1) การเพิ่มภาษีและลดการใช้จ่ายของภาครัฐ (2) การปรับโครงสร้างหนี้ โดยเฉพาะหนี้ NPL และ (3) นโยบายค่อยเป็นค่อยไป (Gradual Adjustment) โดยการเติบโตทางเศรษฐกิจจะช่วยให้ภาระหนี้ลดลงเมื่อเทียบกับอัตราส่วนต่อ GDP อย่างไรก็ตาม การผสมผสานนโยบายข้างต้น มีข้อกำหนดชัดเจนตามกฎหมายเกณฑ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการประสานงานในกลุ่มประเทศ EU แต่กรีซจำเป็นต้องปฏิรูปดำเนินการภายในประเทศเพื่อฟื้นฟูอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ในส่วนของการปรับโครงสร้างหนี้ การเพิ่มภาษีและลดการใช้จ่ายของภาครัฐ โดย Alogoskoufis (2021) ให้ความเห็นว่าภายหลังการสิ้นสุดของโควิด-19 ผ่านการใช้นโยบายที่เข้มงวดสำหรับการฟื้นฟูทางการเงิน การระงับการขาดดุลงบปี การลดการขาดดุลงบปี การคลังและการเงินในช่วงหลังวิกฤตการณ์การเงินโลก มิได้ทำให้หนี้ลดลงแม้แต่น้อย กล่าวคือ ในช่วงปี ค.ศ. 2007-2009 อัตราส่วนหนี้สาธารณะและหนี้ต่างประเทศเพิ่มขึ้น มาตรการที่เข้มงวดในปี ค.ศ. 2010-2018 ทำให้กรีซเกิดภาวะชบเซาทางเศรษฐกิจ ถึงแม้จะมีการปรับปรุงทางการเงินก็ตาม จากเดิมหนี้ร้อยละ 103 ของ GDP ในระหว่างปี ค.ศ. 2007-2009 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 127 ของ GDP ในปี ค.ศ. 2009 เมื่อสิ้นสุดการปรับปรุงงบประมาณและการลดมาตรการความเข้มงวดจากเงื่อนไขของ IMF และ ECB หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 186 ของ GDP ในปี ค.ศ. 2018 อย่างไรก็ตาม ถึงแม้แหล่งรายได้จะมาจากการขึ้นภาษี แต่ก็มิได้ส่งผลเพียงพอต่อการปรับโครงสร้างหนี้ที่เกิดขึ้นสำหรับการเพิ่ม

ประการที่สอง การปรับโครงสร้างหนี้ในปี ค.ศ. 2012 จะมีปัญหาจากหลากหลายประการตามกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ แต่ผลลัพธ์จากการปรับโครงสร้างหนี้มีผลเชิงบวก มีการหยุดโครงการบางอย่างที่เพิ่มหนี้และต้นทุนในการให้บริการสาธารณะลดลง ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อโครงสร้างหนี้ดีขึ้นจาก NPL แต่ถึงกระนั้นสถานการณ์ของโควิด-19 Alogoskoufis ตั้งข้อสังเกตในแบบเดียวกันว่า มาตรการหรือนโยบายที่เคยทำในช่วง ค.ศ. 2007 เป็นต้นมาจนถึงสิ้นสุดโครงการ สามารถทำได้หรือไม่ในบริบทปัจจุบันสำหรับการรับมือกับโควิด-19 เพื่อเพิ่มความเชื่อถือจากความสัมพันธ์ของระบบการเงินและการกู้ยืมเพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจในบริบทของโควิด-19 แต่ถึงกระนั้น Alogoskoufis กล่าวว่าในปี ค.ศ. 2010-2011 ไม่มีความเป็นไปได้ที่ประเทศในสหภาพยุโรปจะสูญเสียความน่าเชื่อถือจากนักลงทุนในปัจจุบันและอนาคต ผ่านการปรับโครงสร้างหนี้หรือการตัดหนี้ออกไป เนื่องจากประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปจะแบกรับต้นทุนร่วมกันจากการปรับโครงสร้างหนี้ภายในประเทศสมาชิก

ประการสุดท้าย การดำเนินนโยบายค้อยเป็นค้อยไป เป็นวิธีการที่กรีซรักษาอัตราส่วนหนี้สินต่อ GDP ให้มีความสมดุลทางเศรษฐกิจ แต่วิธีการนี้มีเงื่อนไขที่สำคัญ คือ อัตราผลตอบแทนต่ำของพันธบัตรรัฐบาลจะต้องคงต่ำกว่าผลรวมของการเติบโตของ GDP และอัตราเงินเฟ้อในระยะเวลายาวนาน อย่างไรก็ตาม วิธีการที่สามได้รับการพิสูจน์ว่ามีประสิทธิภาพในการจัดการกับหนี้สาธารณะที่เพิ่มขึ้น แต่ Alogoskoufis ตั้งคำถามว่า วิธีการข้างต้นจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ในยุคตลาดการเงินเสรีและการเคลื่อนย้ายเงินทุน สมมุติฐานว่าสามารถแก้ไขปัญหาได้ ค่าใช้จ่ายสำหรับการลงทุนจากเดิมที่ติดกับภาครัฐจะตกไปอยู่กับนักลงทุนที่คาดว่าจะได้ผลตอบแทนมากกว่าพันธบัตรรัฐบาล แต่ปัญหาคืออัตราดอกเบี้ยจำเป็นต้องอยู่ในระดับต่ำเป็นระยะเวลานานสำหรับวิธีการเบื้องต้น และอาจต้องมียุทธศาสตร์การเงินแทรกแซงในตลาดการเงินนอกเหนือจากนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายของธนาคารกลาง ดังนั้น วิธีการเหล่านี้ย่อมมีความไม่แน่นอนในระดับสูงอย่างมาก

กระนั้นหากดูวิธีการทั้งสามข้างต้นสำหรับการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของกรีซ สามารถสะท้อนได้ว่าแนวทางทั้งสามดังกล่าว โครงสร้างเศรษฐกิจของกรีซ ณ ขณะนี้ บทบาทของภาครัฐเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างมากสำหรับการแก้ไขปัญหาข้างต้น ประเด็นที่สำคัญ คือ เศรษฐกิจที่ภาครัฐเป็นตัวนำจะมีประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหนในบริบทของกรีซ เนื่องจากหนี้สาธารณะที่ประสบอยู่ได้ขัดขวางการลงทุนอย่างมาก โดยเฉพาะการจัดสรรทรัพยากร แต่ถึงอย่างไรความพยายามก็ถือว่าเพียงพอแล้วสำหรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนั้น ในทัศนะของผู้เขียน บริบทในปัจจุบัน โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซ ถึงแม้จะมีหนี้สาธารณะอยู่ แต่โครงสร้างข้างต้นผ่านการเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจแล้ว ดังนั้น กฎระเบียบที่เพิ่มมากขึ้นจากภายในและคำแนะนำจากภายนอก ทำให้โครงสร้างเศรษฐกิจของกรีซมีลักษณะที่ภาครัฐมีบทบาทเพิ่มมากยิ่งขึ้น

หากพูดถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจในปี ค.ศ. 2022 ตามการรายงานของธนาคารกลางของกรีซ อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจคาดว่า ค.ศ. 2023 จะมีอัตราการเติบโตร้อยละ 3.9 ต่อ GDP โดยเศรษฐกิจของกรีซยังได้รับแรงหนุนจากการท่องเที่ยว การฟื้นตัวของยูโรโซน และการลงทุนที่เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การให้ความร่วมมือสำหรับการเผยแพร่ข้อมูลโควิด-19 ของกรีซทำให้ขาดความโปร่งใส ทั้งนี้ อัตราการฉีดวัคซีนที่ต่ำของกรีซ เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของสหภาพยุโรป ได้เพิ่มความไม่แน่นอนและความเสี่ยงต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่แนวโน้มระยะสั้นกลางและระยะยาวของเศรษฐกิจกรีซ ยังคงเป็นผลบวก จากการได้รับการส่งเสริมการจากการเปิดตัวโครงการลงทุนและการปฏิรูปซึ่งเกี่ยวกับแผนการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจภายหลัง โควิด-19 ในรายงานของธนาคารกลางกรีซ ระบุว่า ค่าใช้จ่ายของผู้บริโภคคาดว่าจะเพิ่มขึ้นในอีก 2 ปี ข้างหน้า ถึงแม้จะยังอยู่ในระดับปานกลาง รวมไปถึงกรีซคาดว่าจะได้รับเงิน

4 หมื่นล้านยูโรของงบประมาณสหภาพยุโรป ในช่วง ค.ศ. 2021-2027 และ 32 ล้านยูโรจากกองทุนฟื้นฟู (Next Generation EU) ในขณะเดียวกันกรีซก็ดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และประเด็นที่สำคัญคือ NPL ลดลงเหลือ 20.9 พันล้านยูโร จาก 86.3 พันล้านยูโร เมื่อปี ค.ศ. 2016 อัตราส่วนสินเชื่อด้อยคุณภาพและธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ลดลง แต่ยังคงสูงเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของสหภาพยุโรปร้อยละ 2.3 (Georgiopoulos & Papadimas, 2021)

อัตราการเติบโตที่มากขึ้นเป็นผลมาจากการลงทุนและการปรับโครงสร้างหนี้ตลอดระยะเวลาของกรีซ รวมไปถึงการท่องเที่ยวที่ทำให้กรีซมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น พร้อมทั้งความช่วยเหลือทางการเงินสำหรับการฟื้นฟูประเทศสำหรับโควิด-19 อย่างไรก็ตาม โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะบทบาทของภาครัฐสำหรับการตอบสนอง กล่าวได้ว่าบริบทในปัจจุบันกับอดีตวิกฤตการณ์ของกรีซที่เกิดขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 2007 บทบาทของภาครัฐมีการตอบสนองที่ดีขึ้นจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ด้วยเหตุนี้ แนวโน้มในอนาคตของทักษะผู้เขียน ปัญหาบางประการของกรีซจะคงอยู่จากหนี้สาธารณะที่ค้างคา แต่ถึงกระนั้น ระยะยาวเศรษฐกิจของกรีซจะฟื้นฟูกายิ่งขึ้นผ่านการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจในแต่ละยุคสมัยและตามบริบทแวดล้อมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

5. บทสรุป

จากมุมมองของทฤษฎีการพึ่งพาและเศรษฐศาสตร์เชิงโครงสร้างใหม่ กล่าวได้ว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซได้เปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทของมาตรการความช่วยเหลือจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ การพึ่งพากลไกทางการเงินเพื่อเพิ่มสภาพคล่องเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจจากภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยและประสบกับวิกฤตการณ์การเงิน นอกเหนือจากนี้ บทบาทของภาครัฐสำหรับการตอบสนองภายหลังวิกฤตการณ์ กล่าวได้ว่า รัฐบาลกรีซ ได้มีการตอบสนองต่อวิกฤตการณ์การเงินโลกอย่างชัดเจนภายใต้สถานการณ์ “ความจำเป็น” เนื่องจากกรีซประสบปัญหานี้สินในปริมาณระดับสูง ดังนั้น ภายใต้ระบบการเงินที่มีความซับซ้อนอย่างมากในศตวรรษที่ 21 บทบาทของภาครัฐจึงมีความสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมของเครื่องทางการเงินและบทบาทของธนาคารกลางย่อมมีความสำคัญต่อการปรับโครงสร้างหนี้

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซก่อนเกิดวิกฤตการณ์ มีลักษณะของการใช้งบประมาณจากภาครัฐเป็นหลัก สำหรับการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ รวมไปถึงการใช้นโยบายประชานิยมโดยมิได้ตรวจสอบในเรื่องของความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ ถึงแม้จะมีการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ก็มิได้หมายความว่า การเติบโตเหล่านั้นจะเป็นการเติบโตที่

ทำให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง และปัญหาของการหลีกเลี่ยงภาษีจากภาคเอกชน ระบบธรรมาภิบาลที่ไม่โปร่งใส มูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศจากอัตราการเติบโตไม่ได้มาจากนวัตกรรมแต่มาจากการบริโภคของครัวเรือน และปัญหาเชิงโครงสร้างที่มีผลกระทบ ทำให้ปัจจัยเหล่านี้เป็นพื้นฐานของวิกฤตการณ์หนี้สาธารณะที่เกิดขึ้น โครงสร้างเศรษฐกิจแบบเดิม จึงมิได้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจที่แปรเปลี่ยนไป

โครงสร้างทางเศรษฐกิจในช่วงหลังวิกฤตการณ์ ตามที่ได้กล่าวไว้ถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างเกิดขึ้นภายใต้บริบทความช่วยเหลือทางการเงินระหว่างประเทศ มีผลต่อการตัดสินใจและการปรับปรุงงบประมาณทางการคลัง เช่น เงื่อนไขจากมาตรการให้ความช่วยเหลือของ IMF และ EU ที่กำหนดเงื่อนไขที่ชัดเจนต่อการปฏิรูปงบประมาณการคลัง โดยเฉพาะการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราที่สูงขึ้นเนื่องจากความกังวลต่อการผิมนัดชำระหนี้ การลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐเพื่อให้งบประมาณสมดุลมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ ในช่วงหลังนี้จึงมุ่งเน้นไปที่การฟื้นฟูประเทศและการปรับสมดุลทางเศรษฐกิจเป็นหลักในทางนโยบายการเงินและการคลัง ด้วยเหตุนี้บทบาทของภาครัฐ จึงมีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรีซ

เอกสารอ้างอิง

- Abboushi, S. (2011). Analysis and outlook of the Greek Financial Crisis. *Journal of Global Business Management*, 7(1), 1-8.
- Alogoskoufis, G. (2021, February 23). *The Pandemic and Greece's Debt: The Day After*. CEPR. <https://cepr.org/voxeu/columns/pandemic-and-greeces-ebt-day-after>
- Antonopoulou, R., & Papadimitriou, B. D. (2012). Economic Turbulence in Greece. *Economic and Political Weekly*, 47(5), 55-63.
- Bank of Greece. (2010). *Annual Report 2009*. Athens.
- Bank of Greece. (2018). *Monetary Policy. Interim Report*. https://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Inter_NomPol2018.pdf
- Carmassi, J., Gros, D., & Micossi, S. (2009). The Global Financial Crisis: Causes and Cures. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 47(5), 977-996.

- Chrysoloras, N. (2013). *Rebuilding Eurozone's Ground Zero: A Review of the Greek Economic Crisis*. LSE. <https://econpapers.repec.org/paper/helgreese/66.htm>
- Economakis, G., Markaki, M., & Anastasiadis, A. (2015). Structural Analysis of the Greek Economy. *Review of Radical Political Economics*, 47(3), 424-445.
- Georgiopoulos, G., & Papadimas, L. (2021, December 22). *Greek Economy Seen Growing 5.0% in 2022, Central Bank Says*. Reuters. <https://www.reuters.com/markets/rates-bonds/greek-economy-seen-expanding-50-2022-bank-greece-2021-12-22/>
- Gibson, D. H., Hall, G. S., & Tavlás, S. G. (2012). The Greek Financial Crisis: Growing Imbalances and Sovereign Spreads. *Journal of International Money and Finance*, 31(2012), 498-516.
- Grauwe, D. P. (2010a). The Greek Crisis and the Future of the European. *Intereconomics*, 45(2), 89-93.
- Grauwe, D. P. (2010b). *Crisis in the Eurozone and How to Deal with It*. Centre for European Policy Studies, CEPS Policy Brief No. 204.
- Greeka. (n.d.). *Economy of Greece*. Greeka. <https://www.greeka.com/about/economy/>
- Hackett, C. (2014). The Rebirth of Dependence – Offering an Alternative Understanding of Financial Crisis. *International Journal of Law and Management*, 56(2), 121-135.
- Halikiopoulou, D. (2012, April 29). *Book Review: Understanding The Crisis in Greece: From Boom to Bust, by Michael Mitsopoulos & Theodore Pelagidis*. LSE. <https://blogs.lse.ac.uk/europpblog/2012/04/29/book-review-understanding-the-crisis-in-greece/>
- Halikiopoulou, D. (2020). Economic Crisis, Poor Governance and the Rise of Populism: The Case of Greece. *Intereconomics: Review of European Economic Policy*, 55(1), 34-37.
- Helleiner, E. (2011). Understanding the 2007–2008 Global Financial Crisis: Lessons for Scholars of International Political Economy. *Annual Review of Political*, 14, 67-87.

- Johnston, M. (2022, July 2). *Understanding the Downfall of Greece's Economy*. Investopedia. <https://www.investopedia.com/articles/investing/070115/understanding-downfall-greeces-economy.asp>
- Kohler, K., & Stockhammer, E. (2022) Growing differently? Financial Cycles, Austerity, and Competitiveness in Growth Models Since the Global Financial Crisis. *Review of International Political Economy*, 29(4), 1314-1341.
- Kouretas, P. G., & Vlamis, P. (2010). The Greek Crisis: Causes and Implications. *Panoeconomicus*, 57(4), 391-404.
- Koutsoukis, S. N., & Roukanas, S. (2011). The Greek Crisis That Should Have Been Avoided. *Scientific Bulletin-Economic Sciences*, 10(1), 20-27.
- Lapavitsas, C. (2019). Political Economy of the Greek Crisis. *Review of Radical Political Economics*, 51(1), 31-51.
- Liang, Y. (2012). Global Imbalances and Financial Crisis: Financial Globalization as a Common Cause. *Journal of Economic Issues*, 46(2), 353-362.
- Lin, J. Y. (2011). New Structural Economics: A Framework for Rethinking Development. *The World Bank Research Observer*, 26(2), 193-221.
- Lin, J. Y. (2021). New Structural Economics: A Framework of Studying Government and Economics. *Journal of Government and Economics*, 2(2021), 1-4.
- Nenovsky, N., & Sahling, C. (2020). Political Economy of the Greek Crisis as a Multilevel Game. *Revue de la régulation*, 27(1er). <https://journals.openedition.org/regulation/17027>
- Ozturk, S., & Sozdemir, A. (2015). Effects of Global Financial Crisis on Greece Economy. *Procedia Economics and Finance*, 23, 568-575.
- Perez, S. A., & Matsaganis, M. (2019). Export or Perish: Can Internal Devaluation Create Enough Good Jobs in Southern Europe?. *South European Society and Politics*, 24(2), 259-285.
- Picardo, E. (2022, March 16). *The Origins of Greece's Debt Crisis*. Investopedia. <https://www.investopedia.com/articles/personal-finance/061115/origins-greeces-debt-crisis.asp>.

- Romei, V. (2015, August 10). *Greece and the EU: A Brief (Economic) History in Charts*. Financial Times. <https://www.ft.com/content/9436dfa7-cd88-3daa-a844-56da4b27ec54>.
- Santos, T. D. (1973). The Crisis of Development Theory and the Problem of Dependence in Latin America. In H. Bernstein (Ed.), *Underdevelopment and Development* (pp. 57-80). Penguin Books.
- Stournaras, Y. (2019a, August 16). *Yannis Stournaras: The Greek Economy 10 Years after the Crisis and Lessons for the Future Both for Greece and the Eurozone*. BIS. <https://www.bis.org/review/r190816e.htm>
- Stournaras, Y. (2019b, April 12). *Yannis Stournaras: Lessons from the Greek Crisis - Past, Present, Future*. BIS. <https://www.bis.org/review/r190412e.htm>
- Strange, S. (1998). *Mad Money: When Markets Outgrow Governments*. Manchester University Press.
- Thomsen, P. M. (2019, September 30). *The IMF and the Greek Crisis: Myths and Realities*. IMF. <https://www.imf.org/en/News/Articles/2019/10/01/sp093019-The-IMF-and-the-Greek-Crisis-Myths-and-Realities>
- Tong, H., & Wei, S. (2011). The Composition Matters: Capital Inflows and Liquidity Crunch During a Global Economic Crisis. *Review of Financial Studies*, 24(6), 2023-2052.
- Toporowski, J. (2011). The Financial Peculiarity of Greece: Some Lessons for A Theory of Financial Crisis. *Economie Appliquee*, 63(4), 35-48.
- Tsatsanis, E., Andreadis, I., & Teperoglou, E. (2018). Populism from Below: Socio-Economic and Ideological Correlates of Mass Attitudes in Greece. *Spotlight on Populism in Southern Europe*, 23(4), 429-450.
- Vasilopoulou, S., & Halikiopoulou, D. (2015). Greek Politics: Economic Crisis or Crisis of Democracy?. *World Affairs*, 178(3), 13-18.
- Williams, P. (2010, February 24). *Greek Debt Crisis Due to Corruption and Cronyism – Papandreou*. ABC. <https://www.abc.net.au/radio/programs/pm/greek-debt-crisis-due-to-corruption-and-cronyism--/343048>